

DR. J. R. TILLOT

BOOK

DR. J. R. TILLOT

DR. J. R. TILLOT

7/3

x

1478 a 12

A. J. Scott

I hereby take this book
unto myself. — *W. W. East*

W. Lambert — this
very impudent
effete

friend *Patru*

Nov. 17
1871

DR. J. P. LEECH

BOOK

Mođru T-dbu

A NEW-BOOK

Dieci su 11000

CHARTER 103

Et quodq. ista s. v. ministris. C. 31.
M. et L. En. (magistris) - I. (litteris) En.
In. (in litteris) En. s. v. (in quodam) En.
. s. v. (in litteris) En.

It has now been established that the
earliest known book of the New
Testament is the *Acta Pauli* (Acts of
Paul), written in the year 120 A.D.
in the city of Hierapolis, in Phrygia.

МОДОЛ

33
THE
DUTCH-TUTOR.

Certain necessary and brief Rules
for the more speedy attaining
the Dutch Tongue.

Of the Pronunciation of the Dutch Letters.

a b c d f g h i l m n o p q r s t u w x y z.

They are to be pronounced as if they were written
thus.

ah, bea, ee, he, ea, ef, ee, ha, i as ee, ha, ei, ee, hi,
like ours, ee, ee, er, er, er, er, ee, ee, ee, ee, ee, ee.

The five Vowels, a, e, i, o, u.

h, and ll u are both Vowels and Consonants.

The Consonant j is pronounced soft, like almost 't'
but y; as in Jan John, June, Lucy.

The Consonant x is pronounced almost like our t
as before peace, blessed health, morning, ready.

CHAP. II.

Of Diphthongs.

A Diphthong has a double sound of two Vowels in
one Syllable and are called in Dutch *doubletongues*;
which are these following, ae, ai, ee, ei, oo, ou,
oh, or eh, eu, wo, oo, ey, ey, ey, or ey,
as you have them in these words;

The Dutch-Tunes.

De in haest, or haev, a horse.

De or Di in Dep, or stan.

Du in man a taunt, man chay.

De in See sea.

Op in Egypt Goit, wasps clean.

Eu in heut their, bruis door.

It in sic see, sic see.

De in goat succ, blist blood.

Du in grou grow, brought early.

Op in began to make bay.

De in buer neighbour, buer hire.

Op in hups house, mups mouse.

CHAP. III.

Of Triphongs called in Dutch.

Dip-blanchen.

These Triphongs are when three Vowels come togeth
ther, and make three several sounds; and are these.

Am, eep, iip, ieu, uee, uep, as you have them in
these words.

Am in haen haen haen faint-heavendens, haay
and graue talent, a biew and gray colour.

Eep in saep low, man y mow.

Iip in ietyldepor ietyldepor, ietyldepor to iip.

Ieu in hieu hev, siuu new.

Uee in quaerden quaking, bequaem fit, quaest bad.

Ueu in peutwies somewhere.

Uep in busnoep! lopt or pruned, gehoep! scattered
or shackled.

Thus much shall suffice for the Dipthonges and Tri-
phonges; the knowing of which conserueth the chiefest part
of Orthography.

Chap. IV.

Of the Partition of Syllables.

When a single Consonant comes in a word, the Consonant must be joined to the last syllable, as we read in these words: *ba-za* *wife*, *ba-sun* *honey*, *an-De* *good*, *Ma-ma* *Mama*.

When a double Consonant comes in a word, the first part with the first syllable, the second with the last; as in *wolf-schäf-iges*, *finch-Heim-wit*, *tim-ben-folks*. When two Consonants come in a word which may be pronounced together, they commonly belong to one syllable; as in *be-schaeft* *ahmed*, *re-sident* *deficit*, or *ad-our-zed*. When two different Consonants come in a word, commonly the one consonant joins with the preposition, the other with the syllable following; as in *hand-hands*, *four-den heard*, *and-skin respect*.

Of the Rule of pronouncing syllables long.

Secondly, in the Dutch tongue there comes not two long syllables in a word together, but in words of two syllables you have one long, and the other short.

Thirdly, when a long syllable comes in a word, the syllable that goes before is short; as in *Kastelen* castles, *Juwelen* jewels, the middle syllable long, and the first short.

Alphabets which have a single (1) in the middle of the word are long (longe), single (single), long (longe), short (shorte), etc.

The Particles of the present topic ending in *enous*,
have the two last Syllables thereof as antecedent Adverbs.

Note, that the length or shortness of the last syllables are clearly observed in words which increase a syllable in the plural number. For in *tafel* tables, *tafel* roots, *mantel* cloaks, *tafelm* wagons, one may easily perceive the last syllables of *tafel*, *mantel*, *mantel*, and *tafelm* to be short.

Now *that's* one *good*, *and* *the* *opposite* *that*.

the 20th of January 1620, and now followeth a short account of the same.

Of the Notes of Abbreviation used in the Dutch Tongue.

The Note of Abbreviation, is by putting in this mark (') in the place of the letters ledehens, as you may see that instead of these Particles, as, Des-het, gheh, is, is, one writes, d', s', t', h, t', s'; as in 't haende the othe, mang the man, 't sal ik shall, 't hebbe I have, dat is that is, & a sign to behold, if so she is, a mo thirw, etc. Also, when you see this mark u. or U, or a like, it stands for u lleden, sp lieken.

Thus have we given you rules and directions for the right pronouncing of the Letters, Diphthongs, and Syllables in the Dutch Tongue, now shall we proceed to shew of variations which are in words, which in the Dutch Tongue are divided into these six kinds:

1 Particles,	3 Ledehens,
2 Noun,	2 Naem-woorden.
3 Pronoun,	3 Woordnaam.
4 Verb,	4 Woerd-woorden.
5 Participle,	5 Deel-woorden.
6 Adverbs,	6 Help-woorden.

Note that these six kinds of words are declinable in their terminations, except Adverbs, which for the most part are indeclinable.

Of the Particles.

The words or Particles de, het, and een, the ends x, are called Ledehens; because they inseparably depend on those things wherof we speak: As being asked,

The Dutch-Tutor.

What is that? the answer will be, **Een mensch** a man, **Een boom** a tree, and the like; and these likewise may be declined with gender and case, as you shall perceive when we come to the declining of the Nouns.

Of Nouns.

Nouns are divided into Substantive and Adjective Proper and Common: And are declined with Number, Case, and Gender.

Noun Substantives are those which perfectly express that which one nameth, without any other word joined with it; as, **Man** man, **Wijf** woman, **Witte Cade** white Cade, **Hof Court**.

Noun Adjectives are such, as shew the quality or form of a thing, but not the thing it self; as, **goed** good, **schoon** fair, **strek** strong; and are to be added to Substantives, as **goedt landt** good land, **een schone stadt** a fair town, **een strek huys** a strong house.

A Noun Proper is that which belongeth only to one thing: as **Peter**, **London**, **Thamus**.

A Noun Common is that which is common to many things; as **mensch** man, **stadt** town, **ribbit** river.

Of Numbers of Nouns.

Numbers of Nouns are two; Singular which speaketh of one, as **Wijn bader** my father, **het huys** the house. Plural number is when we speak of two, or many; **Wijns voorbaders** my forefathers, **de huysen** the houses.

Of Cases of Nouns.

A Case is the special termination of a Noun.

A There be six Cases in Nouns.

The Nominative Case which giveth the name to the Noun.

Noun without variation; as **De man** the man, **de vrouw** the woman, **het veld** the field, for the Singular; and **De mannen** the men, **de vrouwen** the women, **de velden** the fields in the Plural Number.

The Genitive Case is commonly known by this token of ; as **des**, **der**, or **van den**, of, or, of the ; **Des man's** of the man, **der mannen** of the men.

The Dative Case is known by this token **den**, **der**, or **des** to, or, to the ; or by this Preposition **ten**, **aen den**, or **aen de** to the.

The Accusative Case is like the Nominative.

The Vocative Case is known by this token **O**, as **O** mensch O man.

The Ablative Case is known by the Preposition **van** **van den**, or **van de** from, or, from the.

Of Genders of Nouns.

All Nouns are divided into three Genders, namely, **het Mannelick** the Masculine, **het Vrouwelick** the Feminine, and **het Geenleyk** the Neuter.

A Substantive of the Masculine gender, is a word of the male-kind ; as **De eerlijk man**, this honest man.

A Feminine Substantive is a word of the female kind ; as **Die schoone vrouw**, that fair woman.

A Neuter Substantive is a word that is neither Masculine, nor Feminine ; as **Het mophuys**, the fine house.

Of the Declension of Nouns.

Enboudt, Singular.

Nom.	De man , the man.
Gen.	Des mans , or van den man , of the man.
Dat.	Den man , or aen den man , to the man.
Abl.	Van den man , from the man.

Gebotndt, Plural.

Nom. De mans, the men.

Gen. Des mannen, or van de mannen, of the men.

Dat. Den mannen, or aan de mannen, to the men.

Abl. Van de mannen, from the men.

Note that Nouns end their Plurals in *s*, or *n*:All single syllables end their Plurals in *en*; as for example, *Wies* fire, *Wieren* fires; *been* bone, *beenen* bones. Except *man*, *wife*, *mate*, and *koch* have *s* in their plurals; as *Mans* men, *wijfes* wives, *masts* mates, *kochs* cooks.All denominations which end in *heit* in the singular in the plural end in *heitt*; as *witheit*, *witheitt*.And those which end in *f* singular, change *f* into *v*; as *het liff* the body, *de lissen* the bodies.Those which end in *gh*, *dr*, leave out the *h* and *t* in the plural; as *dagh* day, *dagen* daies; *gebodt* precept, *geboden* precepts.In the declining of Adj. gives the change falleth upon the end with *s*, *u*, or *t*, as for example:

Gebotndt, Singular.

Nom. De goede, the good.

Gen. Des goeden, or van de goede of the good.

Dat. Den goeden, or aan den goede to the good.

Abl. Van de goede, from the good.

Geervondt, Plural.

Nom. De goede, the good.

Gen. Des goede, or goeden, of the good.

Dat. Des goede, or aan de goede, to the good.

Abl. Van de goede, from the good.

Note that the common Adj. gives both of the Masculine and Feminine genders may take an t upon the end of their

their terminations, which in the Neuter are cast off.

As Masc. Fem **sterke**, Neut. **sterk**, strong; Masc. Fem. **hooghe**, Neut. **hoogh** high.

Of the Comparison of Adjectives.

Here be three degrees of Comparison; the Positive, Stelling, Comparative Vergelijking, Superlative ~~en~~ **vergelykende**.

The Positive betokens the thing absolutely without excess; as **rijck** rich, **arm** poor, **jongh** young, **oude** old, **bequaem** fit.

The Comparative exceedeth its Positive; as **rijcker** richer, **armcer** poorer, **jongcer** younger, **ouder** older, **bequaemcer** fitter, or more fit.

The Superlative exceedeth its Positive in the highest degree; as **rijckst** richest, **armst** poorest, **jongst** youngest, **oudest** oldest, **bequaemst** fittest, or most fit.

The Comparatiyes take commonly **a**, **t**, upon the end of the word, and in the Superlative degree take to themselves **st**, as **sterker** strong, **sterkter** stronger, **sterkest** strongest.

Some vary from this Rule, as **goedt** good, **quaedt** ill or bad, **groot** great. Comparative **Weter** gooder, or better, **quaedes oft**. **Erger** badder or worser, **grotter oft**, **meerder** greater or more. Superlative **Welt** best, **quaedst oft**, **erghit baddest or worst**, **grootst oft**, **meest greatest or most**.

All Adjectives ending in **l**, **n**, and **z**, being compared, have in their termination **der**; as **Snel** swift, **sneldere** swifter, **schoon** fair, **schoonder** fairer, **swaer** heavy, **swaeder** heavy.

The names of numbers are not compared; as **Een** one, **twé** two, **drie** three, **vier** four.

The incomparable Adjectives are called Participles,

which end in en; as **G**ehouden hold or bound, **ge** komen come, **ge**woepen called.

Of Diminutive Words.

THe Diminutives are commonly known by words ending in ken; as **H**teen a stone, the Diminutive is **steenken** a small or little stone; **boom** a tree, **boomken** a little tree; **bedde** a bed, **beddeken** a little bed. But words which double their last letters in the plural number end in eken; as **G**al gall, **hal** ball, **galleken**, **alleken**.

Of Pronouns.

A Pronoun is much like to a Noun, which is used in shewing, rehearsing, or asking.

Pronouns are of five sorts; Namely, Personal, Interrogative, Possessive, Demonstrative, and Relative.

The Personal Pronouns are **I**ch I, **ghy** you, **u** Iieden thou, **hy** he; Plural **wij** we, **ghy** Iieden ye, **sy** Iieden they.

X Pronouns Possessive are **mijn** my, **mine**, **dijn**, **uwe** thy, thine, **syjn** haer, **his**, **her**, **its**, **onse** ours, **uwe** yours, **haer**-Iieder, **they**, **theirs**.

X Relative Pronouns are these; **wie**, **wat**, who, whom, what; **welcke**, **de welcke**, which, the which; **die**, **ofre** dat that.

These Pronouns become Interrogatives; as **wie** is dat? Who is that? **Welch** is de best? Which is the best? **Wat** is een mensch? What is a man?

Demonstrative Pronouns are these; **dit** this, **dese** these, **dat** that, **die** those, **Ich** selve I my self **ghy** lie-
dit selve thou thyself, **hemselve** himself, **ons** selve our
selves, **u** Iieden selve your selvcs, **of** **haer** **hunselfe** them-
selves

selves, or their selves ; dit selbe this same, dat ~~the~~ the that same, dese selbe these same, die selbe those same, de selbe man the same man, de selbe vrouwe the same woman, het selbe dies the same beast ; Alle all; alle mensch every man, alle vrouwe every woman, alle dier every beast.

Gene is a Pronoun, *that* ; and **genen** is a Negative *none* ; as **Ich en hebbe geeng**, I have none.

Of Verbs.

VErbs are either Active, Passive, or Neuter ; and betoken to do, to suffer, or to be.

Verbs are declined with Moods and Tenses, Number and persons ; as for example.

Indicative mood present tense

Ich doe	I do	wij doen	we do
Sing. ghp doet	thou doest	Plur. ghp I. doet	ye do
hp doet	be doth	sp doen	they do

Preterimperfect tense.

Ich dede	I did	wij deden	we did
Sing. ghp dedet	thou didst	Plur. ghp dedet	ye did
hp dede	be did	sp deden	they did

Preterperfect tense.

Ich hebbe	I have	wij hebben	we have
Sing. ghp hebt	thou hast	Plur. ghp hebt	ye have
hp heest	be hath	sp hebben	they have

Preterpluperfect tense.

Ich hadde	I had	wij hadden	we had
Sing. ghp hadde	thou hadst	Plur. ghp hadde	ye had
hp hadde	be had	sp hadden	they had

Future tense.

Ich sal	I will or shall	wij sullen	we
Sing. ghp salt	thou wilt or shalt	Pl. ghp salt	ye shall or
hp sal	be will or shall	sp sullen	they will

Imperative Mood.

Iaet my let me. Iaet ons let us.
 doet ghy do thou. Pl. doet ghy do ye.
 Iaet hem let him. Iaet haer let them.

Potential Mood present tense.

Ich mack of ken I may or can.
 ghy mooght ofte kont thou maist or canst.
 hy mack ofte kan he may or can.
 wyp moegen of kunnen we } may or can.
 ghy mooght ofte kont ye } may or can.
 sy mogen of kunnen they }

Preterimperfect tense.

- 1 Ich moght, koff, wylde, soude; I might, could, would, should.
- 2 Ghy moght, koff, woudet, soudet; thou mightst, couldst, wouldest, shouldest.
- 3 hy moght, koff, wylde, soude, be, &c.
- 1 wyp moghten, koffen, wilden, souden, we could.
- 2 ghy moght, koff, wylde, soudet, ye might, should,
- 3 sy moghten, koffen, wilden, souden, they would

Indicative Mood present tense.

Ich hemming I love or do love.
 ghy hemint thou lovest or doest love.
 hy hemint he loveth, or doth love.
 wyp heminnen we love }
 ghy I. hemint ye love } or do love.
 sy heminnen they love }

Preterimperfect tense

Ich heminde I loved, or did love.
 ghy hemindet thou lovedst, or didst love.
 hy heminde he loved, or did love.
 wyp heminden we }
 ghy I. hemindet ye } loved or did c ye.
 sy heminden they }

Preterperfect Tense.

Ich heb bemint	I have loved.
gyp hebt bemint	thou hast loved.
hy heeft bemint	he hath loved.
wy hebben bemint	we
gyp lieden hebt bemint	ye have loved.
sy hebben bemint	they

Preterpluperfect tense.

Ich hadde bemint	I had loved.
gyp hadde bemint	thou hadst loved.
hy hadde bemint	he had loved.
wy hadden bemint	we
gyp lieden hadde bemint	ye had loved.
sy hadde bemint	they

Future tense.

Ich sal of <u>wil</u> beminnen	I shall or will love.
gyp sult of <u>wilt</u> beminnen	thou shal or wil love.
hy sal of <u>wilt</u> beminnen	he shall or will love. x
wy sulien of <u>wullen</u>	we
gyp l. sult of <u>willett</u> beminnen	ye shall or will love
sy sulien of <u>wullen</u>	they

Imperative Mood.

1 laet my beminnen	let me love.
2 bemint gyp	love thou or do thou love.
3 dat hy beminnen	love he or let him love.
1 laet ons beminnen	love we or let us love.
2 bemint gyp lieden	love ye or do ye love.
3 dat sy beminnen	love they or let them love.

Infinitive Mood.

Present tense and Preterimperfect tense.	
te beminnen	to love.
Preterperfect and Preterpluperfect.	
bemint te hebben	to have.
bemint haude	or had loved. x

Indicative Mood Present tense.

1 **Ich wende** I am
 2 **gyp wert** **bemint theu art** layed,
 3 **hp wert** he is
 1 **wp werden** we are or ba
 2 **gyp lieben wert** **bemint ye are or be** loved.
 3 **sp werden** they are

Preterimperfect tense.

1 **Ich wierde** I was
 2 **gyp wierde** **bemint thou wist** layed.
 3 **hp wierde** he was
 1 **wp wierden** we were
 2 **gyp lieben wied** **bemint ye were** loved.
 3 **sp wierden** they were

Future tense.

~~1~~ **Ich sal of will bemint werten** I shall or will be
~~2~~ **gyp sal of willt bemint werden** thou shall or will be loved.
~~3~~ **hp sal of willt bemint werden** he shall or will be loved.
~~4~~ **wp sullen of willen bemint werden** we shall or will be loved.
~~5~~ **gyp sult of willt bemint werden** ye shall or will be loved.
~~6~~ **sp sullen of willen bemint werden** they shall or will be loved.

Imperative Mood.

1 **laet wp bemint werden** let me be
 2 **wert gyp bemint** be thou loved.
 3 **dat hp bemint werde** let him be
 4 **laet ons bemint werden** let us be or be we
~~5~~ **dat gyp lieben bemint wert** be ye loved.
 3 **dat sp bemint werden** let them be or be they

The Optative and the Subjunctive Moods are like the Indicative, and differ not but in the signs of the Moods,

Moods, which are these; tganner, or als ikh beminne when I love or do love; Godt gebe ikh beminne, God grant I love; Ik bidden Godt, I pray God; Godt gebe dat ikh beminde worde, God grant that I be loved.

Infinitive Mood, Preterimperfect tense.
beminnt te werden, to be loved.

Preterperfect, and Preterpluperfect.
hebben of hadde beminnt werden, to have or had X
been loved.

Participle of the Preter, tense.
beminnt zijnde, loved or being loved.

Note that the Participles of the Present tense, that end in ing, end in Dutch in ende As Beminnde Loving, Leerende Teaching: and the Participles of the preterperfect tense end in d, t, or ndt as Ik hebbe beminnt, I have loved; Ik hebbe geleert, I have taught; Ik hebbe geslagen, I have beaten or smitten.

Note that the Participles of the preterperfect, and preterpluperfect, are commonly compounded with these Participles, Ge, he, and her.

As Ik hebbe beschreven, I have described.

Ik hebbe geschreven, I have written.

Ik hebbe verloren, I have lost.

Participles as well of the Active as of the Passive voice may borrow of a Noun the Participles and Cases, and may be Declined through the Cases.

Nom. Van beminnde vader, a loving father.

Gen. Van een or eenen beminnde moeder, of a loving mother.

Dat. Aen, or tot een beminnde broeder, to a loving brother.

Voc. O beminnde vader, O loving father.

Abl. Van, by, or door een beminnde suster, from by, or through a loving sister.

Imper-

Impersonal Verbs are formed of the third person, if you put this Article *het* before it; as, *het behaeght*, it please, *het behaegde*, it pleased, or did please; *het heeft behaeght*, it hath pleased; *het hadde behaeght*, it had pleased; *het sat behagen*, it shall please; *Liet het u behagen*, it may please you; *het mocht konden* or *coude u behagen*, it might, could or should please you. Thus much of the declinable Parts of Speech.

The Indeclinable follow.

Of Adverbs.

AN Adverb is a part of Speech Indeclinable, added to other words to shew their signification.

Adverbs are of divers signification. Some are of Place; as, *hier* here, *daer* there, *waer* where, *eigens* any where, *elwaer*, *op den ander plante* elsewhere, *obez all*, every where, *binnen* within, *buiten* without, &c.

X Of Time; as, *immermeer* or ever; *nimmerdaer* nought, never; *van daghe* to day; *gisteren* yesterday; *nu* now, &c.

Of Number; as, *eens* once, *twemaal* twice, *driemaal* thrice, &c.

Of Order; as, *daer nae*, after that, *vooren* before that.

Of Asking; as, *hoe*? how? *waerom*? wherefore? *ho so*? how so?

X Of Affirming; as, *seker* truly, *also*, *sae yea*.

Of Denying; as, *neen*, *niet*, *no*, *not*; *geenling*, in no wise.

Of shewing; as, *siet daer*, behold.

2 Of Quality; as, *geleerdelyk*, learnedly; *te vegen*, well, well.

Note that some Adverbs come from Adjectives, and are called Adverbs of Quality, which in English end in *ly*, and in Dutch in *lich*; as, *geleerdelyk*, learnedly; *meer geleerdelyk*, more learnedly; *seer geleerdelyk*, most learnedly; *Dichtwijzer* or, *Dichtwijzer* wiser, *Dichtwijst*,

wijlſt, or ſeſt diſchmagis, often, or moſt often; ſeldom, meer ſeldem more ſeldom; ſeeſ ſeſdom, moſt iſdom.

Of a Conjunction.

A Conjunction is an Indeclinable part of Speech, that coupleth words and ſentences together:

As ende and, nock also; noch, nock, niet, nor, neither; niet alleen, not only; maer nock, but also; of, ofte, either, or; alhoewel, althoſe wel, although; maer, doch, but; wyp-derg 'moreover; boortg, further, &c.

Of a Preposition.

PReposition is a part of Speech moſt commonly ſet before other parts, either in Apposition, or in Composition: In Apposition, as Wen mijnen bader, to my father; tot Rotterdām, to Rotterdam. Or in Composition, as Ongeleerd, unlearned; onbeſchaamt, impudent.

Na to, tot, to, unto; by, at, by; voor, vervan, before; omtrent, about; tegen, againſt; buiten, without; tusſchen between; binnen, within; onder, beneath; diſchte by, beſides, deur through, naa by, near, om for, achter, after, &c.

Of an Interjection.

Interjection is a word which expreſſeth a ſudden paſſion of the mind, in an imperfect voice: as,

Wch armen, oth laep, oh, alas; Wee, woe; ep liebe, Ich bidde u, I pray thee; soep, sic, &c.

Rules of Syntax.

Nouns are commonly expreſſed with Particles, as de man heft dat ghedaen: The man hath done that: they alwaies come before the nouns; as, de man, the man, een vrouwe a woman.

Adjectives

Adj.ctives alwaies go before Substantives, in Gender, Number, and Case; as **Een** **groot** **man**, a good man, **De** **goede** **vrouwe**, the good woman.

Two Adjectives are often found to come after a Substantive, as **He** **is** **zen** **man** **goedt** **erwighen** **geleert**. He is a man good natured and learned.

When two Substantives come together, one of them is put in the Genitive case: as **Pieters** **boek**, Peters book, **Davids** **Psalmen**, Davids Psalms.

When as in a reason two cases follow one another, it is better that in the place of one Case, they put in the Preposition **Van**, of, as, **De** **wet** **van** **den** **Ghreeft** **des** **lebens** **is**, is better than if one said, **De** **wet** **des** **Ghreeft** **des** **lebens**, The law of the Spirit or life.

Deler/

It will be tedious, and to little purpose; to put down a multiplicity of rules: You may easily perceive the difference of the dialect by observation in reading, to which I shall refer you, and conclude with these few examples, wherein you have the Dutch, placed word for word to our English: and likewise to its Syntax.

1. **hy** **heeft** **wel** **bedient** **lijn** **ampt**.

hy **heeft** **lijn** **ampt** **wel** **bedient**. **v. i.**

He hath well administered his office.

2. **Daer** **is** **need** **van** **naerstigheyt**.

daer **is** **naerstigheyt** **van** **need**. **v. f.**

There is need of diligence.

3. **Hy** **is** **waerdig** **te** **worden** **vermint**.

hy **is** **waerdig** **vermint** **te** **worden**. **v. f.**

He is worthy to be loved.

4. **In** **dien** **min** **er** **blijft** **geheel** **ende** **onbeschadigd**; **ick** **en** **pas** **niet** **op** **de** **schade** **van** **min** **goet**.

Als **min** **er** **geheel** **ende** **onbeschadigd** **blijft**; **en** **pas** **ick** **op** **te** **berlies** **van** **min** **goet** **niet**.

If mine honour remain whole and undamaged.

I regard not the damage of mine estate.

Certain

Certa
pla
pv
Rui
The
G
the
have
the
the
1
T
obe
2.
thy
nor
ahy
or o
earl
chin
und
nor
won
Lor
jea
quin
the
thin
on
and
tho
lov
ma

Certain common Scripture-places, very useful for the practice of the former Rules.

The ten Commandments, Exodus, 20. Deut. 5.

GOD spake all these words, and laid them in the Lord thy God, which have brought thee out of the land of Egypt, out of the house of bondage.

1. Commandment.

Thou shalt have none other God before my face.

2. Thou shalt make to thy self no graven image, nor any likeness, either of any thing in heaven above, or of any thing that is in earth beneath, or of any thing that is in the water under the earth: Thou shalt not bow down to them, nor worship them; for I am the Lord thy God, strong and jealous, who visit the iniquity of the fathers upon the children, (even) to the third and fourth generation of them that hate me; and shew mercy to many thousands of them that love me, and keep my commandments.

3. Thou shalt not take up the

Eenige gemeyne Schriftuer-plaetsen, ter dienstigh toe't gebruyck der voorgaende regelen.

De tien Geboden, Exodus, 20. Deut. 5.

Godt sprak alle dese woorden, ende seyde: Ich ben de Heere uwen Gode, die u uyt Egypten-landt, uyt den diensthuysle gelept heb-be.

1. Gebodt.

Ghp en sult geen andete Goden voor mijnen aengenicht hebben.

2. Ghp en sult u geen beeldeni, noch geen gelijckenisse maecten, noch van't gene dat doven in den Heimmel is, noch van't gene dat onder op der aerden is, noch van't gene dat in't water onder der aerden is: En buygdt u voor die niet, noch en dienste niet, want ich ben de Heere uwen Gode, stetck ende pverigd die de misdaed der vaderen bescherke aen de kinderen, tot in dat derde ende vierde lid der gener die my haten: en De doe harmbetrichet aen veel duylenden der gener die my liefhebben, ende mijn geboden houden.

3. Ghp en sult den name

the Name of the Lord thy God in vain or lightly. For the Lord will not hold him guiltless, nor leave him unpunished, that taketh his Name in vain.

9/

4. Remember the Sabbath day, that thou keep it holy: Six daies shalt thou labor, and do all thy work: but the seventh day is the Sabbath of the Lord thy God, in it thou shalt do no work, nor thy Son, nor thy daughter, nor thy servant, nor thy maid, nor thy cattle, nor the stranger which is within thy gate. For in six daies the Lord made heaven and earth, and the sea, with all that is therein, and he rested the seventh day: wherefore the Lord blessed the Sabbath day, and hallowed it.

5. Thou shalt honour thy father and mother, that thou maist live long upon the earth, and that it may go well with thee in the land, which the Lord thy God shall give thee.

6. Thou shalt not kill.

7. Thou

name des Heeren uwe Godts niette vergeefs ofte lijchtheedelick ghebaugcken: want de Heere en sel hem niet onschuldigh houden, noch onghestraft laten, die sijnen naem misbruiken.

4. Zijck ghebachtigh des Sabbat daerghs, dat ghy dten bepligher: Des dagen sult ghy arbeiden, ende alle u werck doen: maer de sebensten dagh is den Sabbath des Heeren uwe Gods, dan sult ghy gheen arbeit doen, noch u Hone, noch u Dochter, noch u Necht, noch u Dienstmaeght, noch u Clee, noch de Wreemdelingh, die in uwe Stadt-poorten is. Want in ses daghen heeft de Heere Hemel, ende aerde gemaect, ende de zee met alle dat daarin is, ende hynisse de den sebensten dagh: daerom legende de Heere den Sabbath dagh, ende heyligde den selden.

5. Ghy sult u Wader ende moeder eren, op dat ghy langhe leeft op der aerden ende dat het u wel gae in den Land, dat u de Heere uwe Godt geben sal.

6. Ghy en sult niet doodden.

7. Ghy

7. Thou shalt not commit adultery.

8. Thou shalt not steal.

9. Thou shalt bear no false witness against thy neighbour.

10. Thou shalt not covet thy neighbour's house, thou shalt not cover thy neighbour's wife, nor his servant, nor his maid nor his Ox, nor his Ass, nor any thing which is thy neighbour's.

7. Ghp en sult niet Echt-hicken.

8. Ghp en sult niet stelen.

9. Ghp en sult gheen halsche getuigenisse sprekken teghen uwen naesten.

10. Ghp en sult niet begeeren uwes naesten hups ghp en sult niet begeeren uwes naesten wif, noch syn knecht, noch syn dienstmaeght, noch syn osse, noch syn esel, noch oock eenigh ding, dat uwen naesten heeft.

The Lord's Prayer.

O Ur Father which art in heaven. Hallowed be thy name. Thy kingdom come. Thy will be done on earth, as it is in heaven. Give us this day our daily bread. And forgive us our debts, even as we forgive our debtours. And lead us not into temptation, But deliver us from evil. For thine is the kingdom, the power, and the glory, for ever. Amen.

Het ghebedt onse Heeren.

O Onse Vader, die daer zit in de Hemelen. Gebeylegt weide uwe name. Uwe rijke komme. Uwe wille geschiede, op dez aerdien, als in den Hemel. Geeft ons heden ons dagelijcks broot. Ende vergeef ons onse schulden, ghelyck wop vergheten onse schuldenaren. Ende en leyd ons niet in doeldekinghe; maer verlost ons van den quaden. Want u is dat rijke, de kracht, ende de Heerlijchheit, in der eeuwigheyt. Amen.

The

De

The 12. Articles of the Ca-
tholick Christian Faith:

I Believe in God the Fa-
ther, the Almighty ma-
ker of heaven and earth,
And in Jesus Christ his on-
ly Son our Lord: which
was conceived of the Holy
Ghost, born of the Virgin
Mary: who suffered under
Poncetus Pilate, was cruci-
fied, dead, and buried, de-
scended into hell. The third
day he rose again from the
dead, ascended into heaven,
(and is) sitting at the right
hand of God, the Father
Almighty; from whence
he shall come to judge the
quick and the dead. I be-
lieve in the Holy Ghost. I
believe in holy Catholick
Christian Church, the
Communion of Saints: for-
giveness of sins, resurrec-
tion of the flesh: and
life everlasting.

De 12. Artijckelen des alge-
meynen Christelijcke
Geloofs.

I^ck gelooode in Godt den
Vader, den Almachtig-
ben Schepper des Hemels
ende der aerdē. Ende in
Jesum Christum sijnen
enigh ghebooren. Sone
onsen Heere: die ontfan-
ghen is van den Heiligen
Geest, gebooren uyt de Ma-
ger Maria; die geleven
heeft onder Pontio Pilato,
is gekruyst, gestorven, ende
begraben, neder gheslaet
ter hellen. Ten derden
dage weder op gheslaen
van den dooden, opgevaren
ten Hemel, sittende ter
rechte handt Godt: des
Almachtigen Vaders, van
waer hy komen sal, om te
voordelen de lebendige en de
dooden. Ick gelooide in den
Heiligen Geest. Ick gelooide
een Heilige alghe-
meyne Christelijcke Kerck:
gemeenschap der Heiligen:
vergevinge der sonden:
opstandinge des
dierschēs ende ewig le-
ven.

Dialogues

Samen

Dialogues in English and Dutch.

1

Dialogues and ordinary discourses among men.

t Samen-spreckingen en
gemeyne couringen on-
der de menschen.

M

Morning salutations.

I

Austin. Bernard.

Morgen groetenissen.

Augustijn. Bernard.

A **G**ood morrow Sir.

B. And you also Sir.

A Good morrow neighbour

B. And to you also, my lo-
ving neighbour.

A. God give you good mor-
row, Bernard.

B. And you also Austin: God give you good mor-
row.

A. Good morrow be to you.

B. I thank you Sir.

A. I wish you a good mor-
row.

B. I wish the like also to
you. *God gij loep*

A. I wish this day may be
prosperous to you.

B. And I wish it may not
go ill with you.

A. What do you up so early?

B. Is it not time to be up?

A. Wherefore do you rise so
soon?

B. To rise betimes in the

Morning is the most

wholesome thing in the

world.

Salu

A **G**ode morgen Heer.

B. Ende u soch mijn
Heer.

A. Goeden dagh buerman.

B. En de u alsoo mijn lieb-
naessen.

A. Godt gebe u goeden
dagh Bernard.

B. Ende u mede Augustijn.
goeden dagh gebe u Godt

A. Goeden dagh sp u.

B. Ik bedanch u mijnheer.

A. Ick wensche u goeden
dagh.

B. Ick wensche u dagelijc.

A. W moet desen dagh wel

zijn.

B. t En moet u doch niet
qualijck gaen.

A. Wat maect ghy sa hec-

eg op?

B. Wet niet tijt op te zijn?

A. Waerom haet ghy so
haeg op?

B. 's Morgens vroeg op

te staen, is het gesondste

ding in de wereld.

C

2 Groet

2

2

The 12. Articles of the Catholick Christian Faith:

De 12. Artijckelen des algemeynen Christelijcke Geloofs.

I Believe in God the Father, the Almighty maker of heaven and earth. And in Jesus Christ his only Son our Lord: which was conceived of the Holy Ghost, born of the Virgin Mary: who suffered under Pontius Pilate, was crucified, dead, and buried, descended into hell. The third day he rose again from the dead, ascended into heaven, (and is) sitting at the right hand of God, the Father Almighty; from whence he shall come to judge the quick and the dead. I believe in the Holy Ghost. I believe an holy Catholick Christian Church, the Communion of Saints: forgiveness of sins, resurrection of the flesh: and life everlasting.

I^{ch} geloobe in Godt den Vader, den almachtigen Schepper des Hemels ende der aerdē. Ende in Jesum Christum sijnen enigē gheboernen Sonen onsen Heere: die ontsangen is van den Heiligen Geest, geboren uyt de Maer der Maria; die geleven heeft onder Pontio Pilato, is gekruyst, gestorben, ende begraben, neder ghegaet ter hellen. Ten derden dage weder op gheslaen van den dooden, opgebarsten ten Hemel, sittende ter rechte handt Godt, des almachtigen Vaders, van waer hy komen sal, om te voordelen de lebendige en de dooden. I^{ch} geloole in den Heiligen Geest. I^{ch} geloobe een Heilige algemeyne Christelijcke Kerck: gemeenschap der Heiligen: vergevinge der sonden: opstandinge des vleeschs ende ewig leben.

Dialogues in English and Dutch.

Dialogues and ordinary
discourses among
men.

Morning salutations.

Austin. Bernard.

A. Good morrow Sir.
B. And you also Sir.
A. Good morrow neighbour
B. And to you also, my lo-
ving neighbour.
A. God give you good mor-
row, Bernard.
B. And you also Austin :
God give you good mor-
row.
A. Good morrow be to you,
B. I thank you Sir.
A. I wish you a good mor-
row.
B. I wish the like also to
you. *Wat gun iemand*
A. I wish this day may be
prosperous to you.
B. And I wish it may not
go ill with you.
A. What do you up so early?
B. Is it not time to be up?
A. Wherefore do you rise so
soon?
B. To rise betimes in the
Morning is the most
wholesome thing in the
world.

t'Samen-spreckingen en
gemeyne couringen on-
der de menlchen.

Morgen groetenissen.

Augustijn. Bernard.

A. Gede morgen Heer.
B. Ende u doch mijn
Heer.
A. Goeden dagh buerman.
B. En de u alsoo mijn liefs
naessen.
A. Godt gebe u goeden
dagh Bernard.
B. Ende u mede Augustijn
goeden dagh gebe u Godt
A. Goeden dagh zyn u.
B. Ik bedanch u mijn Heer.
A. Ich wensche u goeden
dagh.
B. Ich wensche u desgelyc.
A. Ik moet desen dagh wel
zijn.
B. t' En moet u doch niet
qualijck gaen.
A. Wat maecth ghy sa hzo-
eg op?
B. Isset niet tijt op te zijn?
A. Maerom haet ghy soo
hieeg op?
B. 's Morgens hieeg op
te staen, is het gesondig
ding in de wereld.

2 Salu

2 Gross

2 Dialogues in English and Dutch.

2 Salutations at meeting and parting.

Clemens. David.

C God save you David.
 D. And you also Clemens.
 C. God save you heartily.
 D. And you also as heartily.
 C. How do you ?
 D. I am well I thank God; at your service: and you Clemens, how is it with you ? well ?
 C. I am also in health; how doth your Father and Mother ?
 D. They are in good health. Praise be God.
 C. How goes it with you, my good friend ?
 D. It goeth well with me, goes it but so well with you.
 C. I wish you good health.
 D. I wish the same to you also.
 C. I salute you.
 D. And I you also.
 C. Are you well ? are you in good health ?
 D. I am well, indeed I am in good health, I am healthful, and in prosperity.

That

2. Groetenissen in't gemoe. tea en van malcan. deren scheyden.

Clemens. David.

C. W eest gegroet David.
 D. W eest ghy oock gegroet Clemens.
 C. W eest seer gegroet.
 D. Ende ghy oock so seer.
 C. Hoe baert ghy.
 D. Iek bare wel God danck, tot uwen dienst. Ende ghy. Clemens hoeft niet u wel ?
 C. Iek bare oock wel: hoe bare u Vader, en u Moeder ?
 D. So zijn (Godt lof) gesond.
 C. Hoe gaet het met u mijne goede vriend ?
 D. Het gaet my wel, gaet niet so wel met u l.
 C. Iek wensch u gesontheit.
 D. Dat selve wensch iek u oock.
 C. Iek groete u.
 D. Ende iek u oock.
 C. Waert ghy wel ? zijt ghy wel te passe ?
 D. Iek bare wel. Iek den voorwaer wel te passe. Iek ben gesond, ende wel barende. Dat

C. That is good. That is well. That is pleasing to me. That maketh me glad. I love to hear that. I beseech you to take care of your health. Preserve your health.

D. I can tarry no longer now. I am in hast to be gone. I must go. I have need of my time. I cannot abide standing here: Fare you well. God be with you. God keep you still. I wish your health may continue.

C. And you also my loving friend. God protect you. God guide you. God be with you. May it please you in my behalfe, heartily to salute your wife and children.

D. I will do your message. But I pray command me also to your father and mother.

3. Salutations for Evening tide and Nights.

Edward. Francis.

E. **G**ood even my friend.
F. You are welcome Edward: I am glad to see you. How is it with your whole family? come you now from home? E. Yea,

C. Dat is goet. Dat gaet wel. Dat is my lieft. Dat hebbtijt my. Ich hooce dat gaetne. Ich bidden u dat gaet ~~sochte~~ ^{sochte} hoor u we gesondtheft. Beware u gesondthept.

D. Ich mach nu niet langer toeven. Ich bin blygh om gaen. Ich moet gaen. Ich heb myn tijt ban doen. Ich han niet niet blyche daen. Maect wel. I dien. Wijf Gode behoeden. Wijf gesond.

C. Ende u oock myn lieft blyft. God behoede u. God geleide u. God sy met u. Welteft u mynent weghen u. hupsdouwe en kinderten van hetten te gretten.

D. Ich sal de boodschap wel doen: Maect segget voor oock myn Wijf ader enderlynder goeden dagg.

3. Groetenissen voor den zond-stont, ende nacht.

Edward. Francis.

E. **G**roden ahort blyft. F. **G**dy zist welckont Edward: dat is my lieft dat ich u sien. Wo ist met u veel heysgehn? komt oock nu van hups.

E. **Z**o

E. Yea, I came even now from home, and have left all in good health for so much as I know: and am come hither to visit you mine old acquaintance.

F. That is very well done: friends ought to be friendly. I am bound highly to thank you for your so great love and remembrance of us; I wish that I may deserve, and if it be possible, again requite it.

E. Forbear I pray you to compliment so. I have done you no such great friendship, but you have done ten times more for me. But I cannot tarry here. I must return home, for it beginneth to be late and dark. My friend Francis, I wish you a good even.

F. I thank you heartily: and I wish you the same, with a good heart. But what hast have you? It is noe so late as it seemeth to be: for the daies begin to shorten.

E Al-

E. Jar, Ich komme soeben van hups, en hebbe allegaet in gesonthept gelaten hooch soe heel als ich weet: en ben hier ghekommen, om u i mijnen oude kennisse besoeken

F. Dat is heel wel gedaen: vrienden behoren vriendelijcke te zijn. Ich heb u hoogholtick te bedanken wegens uwen soe groots liefs en gedachtenis t' onswaerts; Ich wensche dat ich het verdienen, ende soe dat moghelyk is, weder vergelden magh.

E. Laet af bidde ich u soot te complimentteren. Ich hebbe u l so groten vriendschap niet gedaen of ghy hebt my thienmael meer gedaen. Maer ich en kan hier niet bepden, ich moet weder t' hups gaen, want het begint laet en donckter te worden. Mijnen fransoys ich wensche u een goeden avont.

F. Ich bedanke u herterlijck: ende wensche u l desgelycks upr goeder herten. Maer wat haest hebt ghy? Het en is sooo laet niet als 't schijnt: want de daghen beginnen te verhorten.

E. Al-

E. Although it were not late, yet I must be at another place of an errand, before I can go home.

F. Go to, I will not detain you. Only I wish this evening may be prosperous to you.

E. And I wish it may not be unprosperous unto you.

Salutations for the Evening.

George. Henry.

G. **W**HAT is the clock? what time a night is it?

H. It is ten a clock. It hath strucken ten. It is almost ten a clock.

G. I know it not. I think it is not so late. It cannot be so late.

H. It is indeed. It is surely. I have heard it strike.

G. Then it is time to go to bed. We must then go to sleep. We must then depart, and go to rest.

H. I am not sleepy. I have at present no need of rest.

E. **W**il waet 't niet laet, nochtans moet ik op een ander plaeſ om een boodſchap weſen, eer ik 't huppi kan gau.

F. **G**eliebaeu, ik en sal u niet oppouden. Alleenlyk wenschende dat u die vengelukkigen abondt magt zijn.

E. Ende u en zy het niet ongelukkigh.

Groetenissen voor den avond.

George. Henry.

HDe laet islet? wat pre inde nacht islet?

H. Het is thien ure. Het is thien ghessagen. Het is by thien ure.

G. Ich weet niet. Ich meyne niet dat het so laet is. Het kan so laet niet weſen.

H. **I**s timmers. 't Is voor lecker. Ich hebbet hooren slaen.

G. **D**oo islet tijdt om te bedde te gaen. Doo sal men gaen slapen. Wij moet dan van malckander scheypden en gaen rusten.

H. Ich heb geenen baech. Ich heb rechtvoort geen ruste.

4 Dialogues in English and Dutch.

G. I am not sleepy. I am
very wakful.

H. Boel I am very sleepy.
I have great need of rest. I
am very sleepy. I cannot
hold open my eyes. I bid
you therefore good night
my friend. God give you
good night.

H. Go then to sleep and
God keep you. I wish this
night may be prosperous to
you. I wish you a good
night. I wish this night
may further you, and that
you may sleep soundly.

G. I thank you for all your
kindness God bewish you.

H. Bes stay a little. Me-
thinks you do much forget
your self. Oughe we not
fie to pray to God toge-
ther.

G. I thank you for your
remembrance. If it please
you to perform the duty, I
shall join with you willing-
ly.

H. Come, I will do it for
this time by Gods help.

russie van doen. Ich ben
niet slapetig. Ich ben heel
wacker.

G. Maer ich ben hol ha-
schr. Russ is my seer noo-
digd. Ich ben heel slape-
tigd. Ich kan mijn oogben
niet open houden. Daerom
wensche ich u goeden nacht
mijnen vriend. Godt gebe
u goeden nacht.

H. Gaet van slapen: ende
Godt beware u. Desen
nacht sy u geluckigh Hebt
enen goeden nacht. Desen
nacht bedere u, en slaept
ghy gesondelijck.

G. Ich bedankt u voor al-
les goets. Godt sy met u.

H. Maer wacht een we-
nig. My dunkt dat ghy u
selfs sy wat vergeet. Be-
hozen sy niet met malbande-
ren Godt niet eerst aen te
bidden?

G. Ich bedanke u we-
gens v'indachtigmaking-
de, soo het u i. belieft te
doen: Ich sal u geerne
geselschap houden.

H. Wel aen, Ich sal het
voor dees tijt met Godts
hulpe doen.

Familiar Discourse of
rising up in the
morning.

Margaret, Francis, Peter,

HO Francis ! Arise and
go to School, you shall
be beaten ; for it is past
seven a Clock.

Make you ready quickly,
say your prayers. Then shall
you have your breakfast.

Margaret, give me my
hose, make hast I pray you,
where is my doublet bring
my garters and my shooes,
and reach me the shooing
horn.

Put on first a clean shirt,
for that is f ul.

Make hast then, for I stay
too long.

It is moist yet ; tarry a
little, that I may dry it by
the fire.

I cannot tarry so long,
go your way I will none of
it.

Your Mother will chide
me, if that you go to school
without your clean shirt.

I had rather you should be
flient, than I should be ei-
ther chidden or beaten.

Where have you laid my
girdle, my pointes, and my
Inkhorn ? C 4 Where

Bewoonlick Kontioge
van s' morgene
op te staen.

Margriet, Françoys, Pieter,

Du francops ! haet op
Henter scholen haet ghp
sult ghesmoten worden
want t'is over seuen ureen.
Kleedt u bastelijcken,
seght u ghebeden dan suldp,
u'wen ontvijl hebbden.

Margriet gheft my mijn
kousen haest u heb d'vets u
watt is mijn wambap ?
brengt mijn kousen banden
ende mijn schoenen, enda
't aantgregger langhen.

Doe eerst een schoon hem-
deuen, want dat is te duyl.

Haest u dan want ick
te lange beyden.

Tis nogh boghtigh :
bepd' een lusschen dat leert
aant bler drooge.

Ik een zoudes so lange
niet konnen toecken : gaet
heenen ick een begert geen.

W Moeder sal my behy-
ven, ta dat ghp scholen ga-
et sonder u schoon hemde.

Ik heb liever dat ghp be-
heven wort, dan of ick be-
heven ofte gesmeeten wort
Maer liebdy mijnen riem
gelept mijn nesselen ende
mijnen Kooker Maer

Where is my Buff jerkin?

Where is my linnen and my woollen socks?

Where is my cap, and my hat?

My coat, my cleak, and my bonnet?

My gown, my gloves and my muff.

My handkerchief, my sa-
chel, my books, my pen-
knife, and all my things?

I have nothing ready.

I shall tell my Father.
I shall cause you to be beaten.

Peter, bring me some water to wash my hands and my face.

I will have no river water for it is not clear; give me some well water, or fountain water.

Take the ewer and pour upon my hands, pour high.

Cannot you wash in the basin? shall you always have a servant at your tail? you are too wanton.

Wilt thou that I wash my mouth and my face where I have washed my hands?

Give

Waer is mijn buffelschen
Budler?

Waer zijn mijn linnen
sokken, ende de wollen?

Waer is mijn kap, ende
mijn hoet?

Mijnen rok mijnen man-
tel, ende mijnen bonnette?

Mijn tabbaert, mijn hand-
schoenen ende mijn mossel.

Mijnen lunt douch, mijn
sarken; mijn boucken, mijn
penne-mesken, ende alle
mijn dingen?

Ik en heb niet gereet.
Ik sal mijnenader leggen.
Ik sal u doen slaen.

Peter brengh my wat wa-
ters om mijn handen ende
mijn aengesicht te wasschen.

Ik een begeer geen ruy
water want / 't is onklaer,
geeft my put water ofte
fonteyne water.

Neemt het lampet, ende
giet op mijnen handen giet
hooge

En soudy u niet kunnen
in'r bekken wasschen? soudy
altoos eenen knaap achter
uwen siert hebben? ghy
zijt te aalwaerdich.

Wilt dat mijnen mocht
wassche ende mijn aenge-
sicht daer ick mijnen handen
in gewasschen hebbe?

Geest

+ now aangezicht

Give me a Towel, Maiden, give me now my breakfast, for I am ready, make haste.

Have you saluted your father and mother? have you forgot that?

Where is my father?

He is in the shop.

God give you good morrow, father, and all your company.

Are you up? is it time to rise at eight of the Clock? you shall be whipt.

Go kneel down and say your prayers.

Our father which art in heaven, &c.

Now go and commend me to your master and mistress, and tell them, that I pray them to come to morrow to dine with me, that will keep you from whipping.

Now get you gone, and learn well, that you may say your lesson to me, when you come from school.

Well my father.

How to learn to buy and sell.

L. God give you good morrow, Gossip, and your company. M. And

Geest my senen bandt doek meysen. Geest my nu mynen onthist, want ich ben getoet, haest u.

Hebby u Vader ende Moeder gegroet? berghet ghy dat?

Waer is mijn bader?

Hy is in de winkel.

Godt geve u goeden dach myn bader ende alle u geselschap.

Zijdp op geslaen? ist tijt ten acht uren op te staen? ghy sult gegispt worden.

Gaet balt op u knien, ende segt u gebeden.

Onse Vader die daer zijt in de hemelen, &c.

Geet nu, ende groet my uwen meester ende meestelie ende segt hun, dat ich hun bidde moegen niet my te komen eeten: dat sal u beschermen van gegeseelt te worden.

Hy gaet heinen, ende leert wel, op dat ghy u lesse weet te leggen, als ghy weder komen sult zijn bander school. Wel mijn bader.

Om te leeren coopen ende vercoopen.

L. Godt geve u gorden dagh gebadet, ende u geselschap. M. Ende

M. And you also Gossip.

L. What do you here so early in the cold? Have you been here long?

M. About an hour.

L. Have you sold much to day?

M. What should I have sold already? I have not yet taken handsel.

L. Nor I neither.

M. Be of good chear, it is yet early: God will send us some merchants (or chapmen.)

L. I hope so. Here comes one, he will come hither. Friend what will you buy? Come hither, do you please to buy any thing? Look if I have any thing for your turn. Come in. I have here good cloth, good linnen cloth of all sort, good silk, Chamlet, Damask, Velvet. I have also good flesh, good fish, and good Herrings. Here is good butter, and good cheeze also, of all sorts. Will you buy a good cap? or a good book, in French, or in Dutch, or in Latine, or English, or a writing-book? Buy something. Look what you please to buy, I will sell it you good cheap. Ask for what

M. Wende u also Gedader.

L. Wat maect ghy hier so vroegh in de koude? hebby lange hier geweest?

M. Wintrent en uce.

L. Hebt ghy deel van dezen dage verhocht?

M. Wat soude ik alreys verhocht hebben? Ich en hebbe noch gheen hant gist ontfangen

L. Doch ikh doot.

M. Hebt goeden moet, het is noch vroegh: God sal ons rengie kopluppen senden.

L. Ich haop der hiet komt reuen, hy sal hier komen. Wint wat wilt ghy kopen? Komt hier belieft u perts te koopen? Weliet of ich niet en heb dat n dient. Komt binnien. Ich hebbe bier goet laken, goet linnen laken van alle soorten goet zijde laecken, Camelot, damast, fluweel. Ich hebbe oock goet virelch, goeden visch, ende goeden haringh. Hier is goede dorter, ende oock goeden keese, van alle soorten. Welijp een goede bonerte koopen of een ghet boek, in francloys, oft in Duytsch, oft in Latijn, oft Engelsch, oft reuen lekijf-boek? Koopt wat. Weliet wat

what you please, I will let you see it; the sight shall cost you nothing.

D. How much shall I pay for an ell of this cloth?

L. You shall pay for it five shillings.

D. How much must an ell of this cloth cost me?

L. It must cost you twenty shivers.

D. How much is a pound of this cheese worth?

L. A pound will cost a shiver.

D. How sell you a quart of this wine?

L. The quart will cost three shivers.

D. How much hold you the piece?

L. I hold it at five gulden's at one word.

D. What shall I give for this? but set me not too high a price.

L. No, truly, I will not set you too high a price: I will tell you at one word: you shall pay for it seventeen shivers and an half, if it please you.

D. It is a great deal too much.

L. It

wat u belieft te koopen
tralal u goeden hoop geven
Glycht wat u belieft. Ich
sal't u laten sien: 't ghe-
sche te en sal u niet kosten.

D. Hoe veel salich voor de
sle van dit laken betalen?

L. Ghp sulter vijf schel-
lingen voor betalen?

D. Hoe veel sal my d'ells
van dit laken kosten?

L. Het sal u twintigh
stuypers kosten.

D. Hoe heel geldt het pont
van desen keese?

L. Het pont geldt eenen
stuypers.

D. Wat geldt den pot van
desen wijn?

L. Den pot geld drie stuyp-
pers.

D. Hoe veel looft ghp der
stuck?

L. Ich looft, met een
woort vijf gulden's.

D. Wat sal ich daer voor
geven? Maer en betroubet 9/
my niet.

L. Neen ik seker, ich on
sal u niet betrouben: ich sal't
u leggen met eenen woort-
de: ghp sulter voor betalen
seventien stuypers ende
eenen halven woer het u be-
liest.

D. Het is heel te heele.
L. It

L. This is not truly. How much do you bid me? Bid something. I will not sell it for that which you bid me. Bid me something.

D. What should I bid you? you have set it at too high a price.

L. I have not; but I did not say that I would not give it for less than I told you. Tell me what you will give me for it.

D. I will give twelve silvers for it.

N. L. For that price it is not to be sold, you proffer me less, you bid me too little. I have some here which I will sell you for that price: but it is not so good as that. I will shew you that which I will sell you for less price; but the lowest price is not always good to be sought. You cannot do better than to buy that which is good. If you were my brother, I could not give you any better.

D. Will you take my money?

L. Not so.

D. You shall have two Rivers and a half more.

L. Ten is seker niet. Hoe heel biedt ghy my? bied wat: Ich en sal't niet geven voor 't gene ghy my biedt. Biedt my wat.

D. Wat soude ist daer op bidden? ghy hebbet my te vele geloost.

L. Ich en hebbe niet: maer 't is niet geseyt dat ic't niet minder geven sal als ic het ghelooft hebbe. Wecht my wat ghyer voor geven wilt.

D. Ich salder twaelf stuivers voor geven.

L. Voor dien prijs ist niet te coop, ghy bied my verlies, ghy bied my te luttel: ich heb hier wel dat ich u voor dien prijs geven will, maer't en is soo goet niet als dat. Ich salder u wel laeten sien, die ich voor minderen prijs geven sal; maer den minsten prijs en is niet altoos goet gheacht. Ghy en meugt niet beter doen, dan wat goets koopen. Alwaert ghy mijn beveder soude ich u niet beter kunnen geven.

D. Willde ghy mijn geldt hebbet?

L. Also niet.

D. Ghy sult noch twee stuivers ende eenen halven hebbet.

L. Ich

L. I cannot, I should then
lose by it.

D. I can give no more.

L. Well, God guide you.
Go try elsewhere if you can
buy better cheap: you shall
have it no where for less
price: I am able to sell you
as good cheap as another,
but I will not lose by it. I
offer it you very near for
the same price that it cost
me, I must get somewhat,
I sit not here to gain no-
thing. I must live by it. You
know well enough that e-
very thing is dear, the one
must follow the other, if
you will not give the fif-
teen shillings I cannot help
you, you are too hard, (too
wise).

D. That I am indeed.

L. One can gain nothing
by you: If every one were
so hard as you are, I might
well shut up my shop, for I
should not get Bread to
eat.

D. It is your pleasure to
say so.

L. It is true verily.

D. Now hear one word.

L. Well say on. D. I

L. Ich en han niet, ich
souder dan een verliesen.

D. Ich en magh niet meer
geben.

L. W. I. Godt gheteyde u:
Gaet elders besien of ghp
beter koop kont koopen:
ghp en sult het nergens
hoor minder prijs behoven:
ich hebbt de macht u so
goet hoop te geben als een
ander, maer ich en wil niet
verliesen. Ich verlaet 't u
by nae hoor dien prijs dat-
sel my gekost heeft. Ich
moet wat winnen, ich en sit
hier niet om niet te winnen,
ich moeter af leben. Ghp
weet wel dat alle dingh
dier is, d'een moet d'ander
volgher, ist dat ghp de vijf-
shillings shypers niet gheken,
wilt kan ich u niet helpen,
ghp zijt als to ^{one day} wise.

L. Wat ben ich leeker.

L. Men han aen u niet
winnen: dat een pegelijck
so broet ware als ghp, soude
ich mijn winchel wel mo-
gen sluyten, want ich en
soude 't broot niet winnen
dat ich etten soude.

D. Het belieft u so te seg-
gen.

L. 't is seekes waer.

D. Nu doort een woordt.

L. Wel seght: D. Ich

D I will give you another stiver, and no more: I can bestow no more, I shall be shent.

L That were a small matter, I should also be chidden, if I sold it for less: Are you within a stiver? It is a shame that you stand so long for a stiver: what will a stiver or two avail you?

D Yes, you say well, here one stiver, and in another place another, that is two stivers. Well, shall I not have it?

L Not for that price.

D Farewell then, I am gone.

L God guide you. Now come hither, take i, I may not refuse my handsel, it is too good cheap.

D You say so, but I say it is too dear, you have beguiled me.

L I will free you of it, if you be not contented.

D It would be a shame for me to do so. Hold, there is your money, how much must you have?

L You know that well enough, thirteen pounds, and an half. Is it not so?

D Well

D Ich sal u noch een stuver geben, ende niet meer: ik en mach niet meer geben: ich soude bekeben worden.

L Dat waer een kleyn saks, ich soude och bekeben worden dat icket minder gabe: Ghet ghy op eenen stuver na? 't Is schande dat ghy my soo lange omenen stuver tempreest: wat magh u een stuver of twee helpen?

D Ja, ghy segt wel, eersten stuver hier, ende eersten daer, dat zijn twee stuvers. Wel, sal ick 't niet hebben?

L Om dien prijs niet.

D Adieu, ich gae.

L Godt gteleyde u. Nu komt hier neemter, ich en mach mijn hantgift niet ontsleggen, 't Is te goeden hoop.

D Dat segt ghy, ick segge dat het te dier is, ghy hebt my bedrogen.

L Ik schelde u quist ill dat ghy qualijck se bidden zijt.

D Het waer my schande dat ick dat dede. Houdt daer u gelt, hoe veel moet ghy hebben?

L Dat weet ghy wel desdien pont ende een half. Is sooo niet?

D Wel,

D. Well, hold there: give me ten stivers back again.

L. I have no small money. For how much do you give me this?

D. For four shillings and six pence.

L. I will not take it at that rate. It is not worth so much.

D. But it is, ask else.

L. Give me other money, I shall not be able to put off this.

D. You may very well, I will make it good to you: if you can: or put it away, bring it me again, I will give you other money. Hold, there's another.

L. Now I am content. Will you have it carried for you? I will cause it to be carried for you. Take that Sirra, and go with him.

D. There is no need of it, I can carry it my self, fare-well mistress.

L. I thank you heartily my friend: when you have need of any thing come to me, I will sell you good cheap.

D. Well mistress, I will do it willingly. Now God be with you.

D. Well, hold daer: geest my thien stuyvers weder.

L. Ich en hebde geen kleyn geld. Woor hoe heel geest ghy dit?

D. Woor hier schellinghen ende ses penninghen.

L. Woor dien prijs en sal icket niet ontfangen, 't en is soo heel niet weert.

D. 't is immers, Maegter.

L. Geest my ander geldt, ick en soude dit niet kunnen begeben.

D. Ghy lult wel, ick doet u goet: Ja dat ghy 't niet upgeven kont, brengt my weder, ick sal u ander geldt geven. Woudt daer ik een ander.

L. Nu ben ick te wreden. Ghy ghy 't gedraghen hebben, ick sal 'tu doen dragen. Ghy knecht neemt dat en de gast met hem.

D. En is geen noot, ick sal het wel draghen, adieu vrouwe.

L. Grooten dank wischen wient: als ghy iets van doen hebt komt by my, ick sal u goeden koop geden.

D. Well vrouwe, ick sal 't geerne doen. Zijt Gods bedolien.

waard.

Een

A meal of ten persons.

H. From whence come you?

I. From School. From Church. From the Exchange. From the market.

H. Whither go you? whither are you going?

I. I go home. I am going home.

H. What a clock is it? what hour is it?

I. It is almost twelve a clock. It is past twelve a clock.

H. Is it so late?

I. Yea, surely, and therefore I must go hence, for I fear that my mother will be displeased with me. I shall be I doubt shent of my mother. God with you. Hermes.

H. Have you such great hast? hath not our Master asked for me?

I. I have not heard him: I can tarry no longer. Farewell. I go.

H. Go your way. God guide you.

I. God give you good even mother, and all the company.

M. Whence

Een maeltijdt van tien personen.

H. Van waer komdy?

I. Wande schoolen. Wande kercken. Van de beurse, van den merckt.

H. Waer gae dy? waer gaet ghy been?

I. Ich gae t' hups. Ich gae na hups toe.

H. Wat ure iss? wat ryc iss? Hoe laet iss?

I. Het is dy den twaelf ure. Het is over den twaelf ure.

H. Is alsooldet?

I. Ja hoorzeker, ende daerom moet ich heene gaen, want ich breng dat myn moeder quart op my sal zijn. Ich twissel dat ich van myn moeder behoeven sal zijn. Godde Herman.

H. Hebbdy so groeten haesie? en heeft ons meester na my niet gebragt?

I. Ich en heft niet gehoozt. Ich en mach niet langer tobben, Adieu. Ich gae.

H. Gaet. Godt geleyde u.

I. Godt gebe u gauden a-bont myn moeder, ende al het geselschap.

M. Van

M. Whence come you John? where have you tarried so long? wherefore come you so late? Is't well done? I bade you to come at four of the Clock: it is now almost six. Tell me now where you have been? For you have been long out of the School, I know that well; I will tell your Master.

J. Pardon me I pray, I come even now from the School. I knew not that it was so late. I have tarried no where, you may send and ask our master, if you please whether it be so.

M. I will do that. I will know the truth. Go now cover the Table, lay the cloth, prepare the Table, and hast you quickly.

J. Well mother, I will do it. I will set all things well. But where is the Table cloth?

M. The Table cloth is within there upon the cupboard. Set on the salt first, can you not remember that? I have told you of it more than twenty times: you learn nothing it is a shame.

Go

M. Wan waer homt god Jan? waer hebby soulang gebept? waerom homde so daet? Ift wel gedaen? Ich hebbe u beholen ten Mar uren te kommen: dat is nu op den lesschen. Degot my nu waer ahp geweest haet? waer ahp heel daghs wester Schoolen geweest, dat meet ich niet: its half drie. Mester legghen.

J. Hebbaden u gracie Ich komt nu 't feilicht vander Schoolen: Ich en wolle niet dat het so laet was. Ich en hebbe nergens gedaopt. Ahp moghet vnde Mester den baasgen, so dat u haef, of alio niet en is.

M. Dat sal ich doen. Ich sal de waerheyt weten. Wan et mi becht de tafel. Werdet de tafel, ende haest u sicc.

J. Olie moeder, Ich sal ic doen. Ich sal te recht beschissen. Waret waer is de amme laken.

M. D' amme laken is haer binnen op 't regiou. Werdet sout eerst op, "Wondre dat niet omhouden? Ich hebbs u meer dan twintigh regsen gebept: godt een leert niet." Tis groore schande.

D

Gast

Go fetch Trenchers, goblets, and napkins.

L. Well, my mother, where be they.

M. You can find nothing. There they be, was it not well sought? Go fetch bread.

L. Well, give me money. How much shall I bring?

M. Bring two shillings worth, for one shiver of white, and for one shiver of brown, half one and half another. Bring that which is new baked.

L. Well, I go. Lo here is bread, mother.

M. You have done well. Wash the beer-pots.

L. I have washed them a good while since.

M. Bring higher the spoon-basket.

L. That hangeth there on the nail.

M. Set on the Platter-ring. And go fetch wood to make a fire. Go wher the knives. Put water into the Laver, and hang up a white Towel there. And then come and make the fire burn.

L. Hitherto Mother I have done what you have com-

Gaet halen tellinen, knoe-sen, ende servetten.

L. Wel mijn moeder, waer zijnde?

M. Ghp en kont niet bin-den, daer zijnde. Is't niet wel ghesocht? gaet broodt baken.

L. wel geelt my ghelt Cloot, hoe veel sal ich haenghen.

M. Descript voer t'wee sluyferts, doot eenen sluyfert vrees, en voer eenen sluyfert brynges, half een half ander, en brenghet al nieu backen.

L. Wel, ik gaet. Dier hier is brood moeder.

M. Ghp heft wel gehaen. Wascht die d'rinch-porten.

L. Wie beht ik langh ghemasschen.

M. Daerghit dier den lepel-hout.

L. Wie hanght azi den na-

M. Set op den Schotel-tinch. Ende gaet nu bont baken, om een bier te maken. Gaet wet de messen. Giet water in 't Lauboer, ende hanght daer een witte handdoek, komt dan enue doet het bier bannen.

L. Moeder tot mi toe behs gebaen, 't gheet ghp my beholen

telyoor

commanded. What now is your further pleasure?

M. Come now to me, and I will teach you manners which you ought to observe at the Table.

I. I pray you teach them me, and I will hearken diligently to you without interrupting a word in your speech: and I hope that I shall also observe what you give me in charge?

M. Go to, first of all you shall cleanse your nails. After that wash your hands. Presently after that bless God. Then set your self handsomly down. Take the meat with your fingers, and grasp it not with the fist. Offer not to eat first. Also drink not first. Lean not on your elbow. Sit upright. Spread not out your arms. Drink not greedily. Also eat not hastyly or greedily. Take that which lieth next before you. And keep not your trencher too long. Gape not on other folks. Wipe your mouth when you will drink, not with your hand, but with the napkin which you have bidden off: dip not again into the

beboelen hefft. Wat is dat ghy nu berder begeert.

M. Mocht nu dy my ende ich sal u manieren leggen, die ghy over de tafel bewoort te houden.

I. Ich bidden u leets my, ende ich sal u vreeselijck toe hoozen sonder ~~alle~~ een woord tuschen u beiden te halien: Ich behoope noch dat ich onderhouden sal 't ghene ghy my bebelensholt.

M. Wel aens in den eersten sult ghy u nagheden tegnigen. Daer nu wasschet u handen. Tertijnt daer na gebenedicst Godt. Dan haet u propereelik neder. Gijpe de spijse niet de bingherenzen en harsc niet niet do buyst. En befast niet eerst te eten. Drincke noch niet eerst. Leenet niet op dijnse sileboghs, sit rechte op, spreke de armen niet upp. Daer niet begheertelijck; Doch en zet niet haestelijck of begeertelijck. Seeme dat naest voor u leyt. En houdt u tafelhoez niet te langhe. Gaspel ander lieden niet een. Waggh dijnen mocht als ghy drinnen wilt, niet mocht handt maer metter secher. Daer ghy aen gebeten hefft

D 2

39

X sonder.

The dish. Lick not your fingers, gnaw also no bones. Cut your meat in pieces with your knife. Grease not your mouth. Wipe your fingers often. Pick not your nostrils. Be silent when nobody asketh you any thing. Eat so much as you desire. When you have eaten enough, then rise from the Table, and bow submissively to the Company. Wash your hands again. Take away the table cloth, and give thanks to the Lord.

I. I thank you forsooth. I shall endeavour God willing to observe all that you have bidden me. But in the meantime what further service have you for me to do?

M. Behold your father is coming, and your Cobin David with him: go meet them, put off your hat, and bow your self handsomly.

I. Well mother, I go. You are welcom my father, and your company.

D. Peter, is that your son?

P. Yes, it is my son.

D. It is a goodly child. God m ake him a good man.

en sopt niet wedet. En lechte u bingeren niet. En aet noch gheen beendervis. Onist u spijse metten welle ontware. En besmeert dijnne mant niet. Gaegh u bingeren nichtwils. En peudert u neus-gaten niet. Swijgt als men u niet en daeght. Get soodeel alg ghy begeert. Als ghy genoegh ghegeten heft staet van van de tafel op, en brygt u onderdankelijksvoer't geselschap. Als alcht u handen wedet. Neemt de tafel laken op ende danc den Heer.

I. Ick bedanke u! Met Gods hulpe sal ich trachten al't geene ghy my beholen heft na te hopen. Maer wat heft ghy onderstullen voor woerden dienst voor my te doen?

M. Hier u Vader komt, ende Wakid u nebe komt met hem: gaet henlieden tegen, doet u honette af, ende brycht eerlijk.

I. Wel mijn moeder, Ich gaet. Cleest welckom mijn Vader, ende u geselschap.

D. Peter, is dat u soone?

P. Iac, het is mijn soon.

D. Tis een schoon kind. Goet march hem een goedi man.

licht

man.

I pray God make him alwailes to prosper in virtut.
Go. bleſſ him.

P. I thank you Colin.
D. Dorch he not go to School?

P. Yea, he learneth to speak French.
D. Doch he so? It is very well done. John, can you speak good French?

J. Not very good colin: but I learn.

D. Where go you to School?

J. In the Lombard street.
D. Have you gone to School long?

J. About half a year.
D. Do you learn to write also?

J. Yes colin.
D. That is well done, learn alwailes well.

J. Well done, if God please.
M. Colin, you are welcom.

D. I thank you, Colin.
M. Colin, will you tarry there? why come you not in? Come warm you, and then we'll go eat.

D. Do you think that I am a cold? That were great shame for me.

M. Colin, how do you?
D. Well, I thank God.

M. Where

man. God laet hem alwailes to prosper in deuchden toenomen. Godt segbene hem.

D. Icb danck u nebe.
D. En gaet hy niet ter schoolen?

P. Jaer hy, hy leert francops sprecken.

D. Doert hy? Het is leert wel ghebaen. Jan hondy wel francops sprecken?

J. Hiet leert wel nebe, maer ich leerte?

D. Waer gaedy ter schoolen?

J. In de Lombaerd-strate.
D. Hebbey langder ter schoolen ghegaen?

J. Omrent een half jaer.
D. Leertdy oock schrijven?

J. Jaer ich niebe.
D. Dat is wel ghebaen; leert altoos wel.

J. Wel nebe, heftest Godt.
M. Hebe, weest weliekom.

D. Icb danck u, micht.

M. Hebe wil op daer blissen? waerom en homdy niet binnen? Comt u wermen dan sullen ioh gaenzen.

D. Meyndy dat ich houde heb & het zoude my groot schande zijn.

M. Hebe hoe iss met u?
D. Wel, Godt dank.

M. Where is my Necca
(my Cousin) your wife ?
wherefore have you not
brought my Cousin with you ?

D. She is sick.

P. Is it true ? Is she sick ?
what disease hath she ?

D. She hath an Ague.

M. Hath she had it long ?

D. About eight daies.

M. I knew not that. I will
go see her to morrow, if it
please God. Francis, bring
higher at stool for your cou-
sin. Cousin come to the fire.
Francis, go to the door,
some body knocks. Look
who is there. It is Roger,
I know very well.

F. Well mother, I go.
Who is at door there ?

R. A friend. Open the
door.

F. Are you there, Roger.

R. Yes, I am here. Is
your father at home ?

F. Yes, and my mother
too. Come in, I'll tell my
father that you are come.

P. Francis, make all rea-
dy, that we may go eat.

F. Father, All is ready.
You may go eat when you
please.

P. Well, I come presently.
Call the children.

F. Well

M. Maer is mijn nichte ?
waerom bebdg mijn nichte
niet mede ghebracht.

D. Sy is sick.

P. Islet waer ? Is sy sick ?
wat sickte heeft sy ?

D. Sy heeft de koortse.

M. Heeft sy die langhe ghe-
hadt ?

D. Onrent acht daghen.

M. Dat en will ik niet.
Ick salle moeghe gaen beoe-
ken soot God beloet. Fran-
cops haengt vened fioel
hooch u nebe. Hebe come by
den biere, francops gaet
daer boozien. Men klopt daer
hebet wie daer is. Ick sal
Mogier zyn, dat weet sick.

F. Wel moeder ik gae, wie
is daer boozien ?

R. Het is een beroede, doet
de deur op.

P. Zijop daer Mogier ?

R. Jar ich den bier. Is u
Mader s'hugs ?

P. Jar sy ende mijn moe-
der noch, komt binnensich
sal mijn Mader leggen, dat
ghy ghekommen ghe.

P. francops maechet all
ghereede, om te gaen eten.

F. Mader 'tis all gherest.
Ghy meugt gaen eten alij
u heleft.

P. Wel, ick come tot sondt.
Hoep de kinderen.

F. Wel

F. Well Father, John, where are you? you must come to Supper (or so dinner), where do you tarry? what do you there?

I. What should I do? I have business here.

F. Know you not that we are going to supper? Come say the blessing.

I. Well, I come.

F. John, why come you not? must you be called to Bring other chains.

M. Peter, let us sit down, it is time past.

P. Well, I am content, M. David, sit in there.

D. I will not be displeased, I will not do that, Let Peter sit there, I pray.

M. Peter do not want to sit there, He will sit here, I have his place, John, give

I. No mother, excuse me, I pray you, let doth not bes come me to do that work, when my father, and so many wise friends are present.

D. The Lad speaks very

wisely.

F. esto! mijn moeder, van was tyby? why comest du men asten. Waer dijst op? wat maect ghy daer?

I. Wat soude ich thaken? Ich heb hier wat es doen.

F. En weet ghy niet dat men ghet eeten? Come seghe de Benedictie.

I. Oele ich home.

P. Jan waerom en komdy niet? Moet man u toepeen? bringt hier florlen.

M. Pietar laet ons gaen sitten. Het is tijt.

P. Wel, ik bens de heiden.

M. David sit daer inne. D. Gola! en bringt u niet, dat

D. Gola! en bringt u niet, dat Peter sit there, I pray. D. Gola! en bringt u niet, dat

M. Pietar is niet gewent sit there, He will sit here, I have his place, John, give

I. Gheen mijn moeder, be- houdens u gratis. Wat werk

D. Den Jongel ink spreke

34 leest

by weeg en myn

jongeling.

W. Edy. Peter, you are ma,
sier of the house, pray de-
liver a blessing of the Lord.

P. Well, let us then do it?

Prayer before meat.

Lord God Almighty,
who hast made all
things of nothing, and yet
preservest them by thy gi-
ving power, and hast fed
the people of Israel in the
wildernes: Be pleased to
extend thy blessing over us
thy poor servants, and san-
cte to us these thy gifts,
which we receive of thy
bountiful hand, that we
may use them soberly and
holily according to thy
good will, and thereby ac-
knowledege that thou art a
father, and the fountain of
all good to us. Grant also
that we may alwaies, and
before all things seek that
spiritual bread of thy word,
wherby our souls may be
fed unto everlasting life,
which thou hast prepared
for us through the holy pas-
sion and blood shedding of
thy beloved Son our Lord
Jesus Christ. Amen.

I. God

2. sert. misselijck. Wellet ghy
sijt meest van't hups. Ich
versoek dat ghy den Heer
om een segen bidden wilt.

P. Allel aen, Laet ons dan
doen.

*Het Gebedt voor den
eten.*

Heer almachtige God,
H ghy die alles uyt niet
geschapen heft, ende noch
Door uwt' Goddelijcke kracht
onderhoud'endt' het volk Is-
rael in de woestyne gespijs-
heit, wilt uwen segen stree-
ken over ons u'w' arm die-
naerts, ende dat begrijpen
dese uwe gaben, dat u'w' van
u'w' milde hant onthangen,
op dat wisse matelijck ende
beplijchlyk, nae u'w' goeden
wille mogen ghebruycken,
ende daer door bekennen dat
ghy ons een Vader ende
oorspronck alles goede zijt.
Geest oock dat w' altijt en-
de hoor al'e dinghen soeken
dat ghesielijcke broet u'w' es-
troots met welcke onse ziel-
en gespijs moet worden ten es-
tighen leben, 't welch ghy
ons here gdt hebt doort' heil-
ig lijdende ende bloot hengte-
ten u'w' s' liebens soond en-
leg herten Jesu Christi.

I. God

twy / vierdaag

et ghy. 1. God bles you my Fa-
2. John her and mother, and all
3. Drest your company.

wilt. M. Francis, bring us the
1. ns dan viuals. Bring the salter,
2. and the salted flesh. Fill us
3. some drink. Fill for your
Cofin, and then round a-
Gode, bout. Francis, sit down with
t niet u. John, ga fetch some
e noch portage for your brother;
straatje and let the other be madc
ready. Run quickly.

1. Brother, take your por-
tage. Have you too much?

F. Yea, I have too much.

1. Eat is not all: leave
that which you have too
much.

P. Wherefore eat you not
your portage while they
be hot?

F. They be yet too hot.

M. John, bring hider
some bread. Roger hath no
bread. Fetch a trencher,
and bring some mustard.

P. Give me the beoir-pot.
R. Hold there, hold it fast.

P. Let go, I hold it well.

M. Peter, drink not af-
ter your portage, for it is
unwholsome. Eat first a
little before you drink. Pe-
ter,

1. God segghen u myn Va-
der, myn moeder, ende al u
geselschap.

M. francops, bringt ons
t'eten. Brengt dat salat,
ende het ghesouten biech.
Schent ons te drincken.
Schent uwen nebe ende
voort alhampe. francops sit
op ons. Jan gaet portagie
halen, voor uwen broeder;
ende doet d' ander gemit
maken. Loope seet.

1. Broeder, houh u portagie;
Wobbijs te heel?

F. Jar ik, ik heb te heel.

1. En setet niet all, last
het gene dat ghy te heel ha-
ben wilt.

P. Maerom eet ghy uwe
portagie niet, dewijls dat sy
heet is.

F. Sy is noch te heet.
M. Jan, brengt hier broat;
Mogier en heeft geen broat,
Maelt een tellioze, en brengt
hier mostaert.

P. Geeft my den bier-pot.

R. Houdt daer. Houdt hem
wel.

P. Laet hem gaen. Ich
houde hem wel.

M. Pieter, endrincst niet
na uwe portagie, want het
is ongesont: Get eerst een
luttel eer ghy drinkt. Pieter
snijt

Send me some meat, and
me some bread too. Cut
Francis some meat, for he
hath nothing to eat.

P. Must I serve him? Can
he not serve himself? Cut
for your self, you are big
enough. Help your self: for
I will not serve you. I serve
me body but my self.

M. Give him some meat,
for he is ashamed he darest
not eat, that I see well.

P. Well, hold there. Bring
somewhat else.

M. It is not yet ready.
Look whether the pies
and the carts be brought.
Go fetch the roast meat and
fill wine here. Fill for your
Father. Fill it full. See you
not what you do? you spill.
Roger hath no wine. See
you not that?

J. Make room there for
to set on the platters.

M. Now you are all to-
gether welcome.

A. Here is indeed where-
withall. You have been at
too much charge.

M. I have not truly. I am
sorry that there is no more.
But you must be content.

A. Truly

snijt my bleesth. Snijt my
soch brood. Snijt francops
teeten, want by heeft niet
teeten.

P. Moet ich hem dienen?
Can by hem selven niet dien-
nen? Snijt selve, ghy zit
groot genoeg. Help ic sel-
ven: want ic gys sal u niet
dienen. Iek ga dien niemand
dan my selven.

M. Geef hem wat r' eten,
want by schaamt hem: by en-
dert niet dat dat ic ik wel
k. Soet, houde daer. Waengt
hier wat anders.

J. Ten is noch niet geroet.
M. Welke oft de passen-
en de taetten gebrachte zyn.
Gast haie r' gebrukt, ende
schenkt hier wijn. Schenk
boor uwen Wader. Schenk
al vol. En siet ghy niet wat
ghy doer? Ghy moet. Wo-
giet en heeft geenen wijn.
En ghy dat niet?

J. Maecth daer plaatse om
de schorten te settet.

M. Nu zit ic samen alle
welckom.

A. Hiet is wel waer mede.
Ghy hebt te heel kostien ge-
daen.

M. Ick en hebbe seker niet.
Hiet is my leedt. Hattet niet
meer en is my ghy moet
te vreden wesen. A. Tis

A Truly it is well said.
M. Peter, carve up the
shoulder. Bring hither car-
dishes, carrots, and capers.
Give David some of that
Hare, and of the Conies.
Carve up the partridges,
you carves not to us. Be merc-
y I pray you.

Here is enough to make merry withal.

P. John, fill us to drink.

I. Here is no more wine.
P. Go fetch more. How
like you this wine?

D. Mc thinks it is good.
P. Shall we bid him bring
of the same?

D'Ewan as it pleaseith your
L. Where shall I go fetch
it?

P. Where you fetched this. Or go fetch it on the market at the white flour de luxe. Or where you will. How much shall I bring?

P. Bring two quarts, or
three pints. Go space, and
come again quickly.

I will run all the way
father.

M. Francis, rise you now
up and serve at the table.
See if there be any thing
lacking. Will you yet have

A. **T**ij seker wel geslept.
M. **P**ister ontgaent de schou-
der. **W**ieghet dat radlijen,
karotten, en becappets. **D**ien
ent David van dien Hale,
en van de Conijnen. **O**nt-
gaent de patrisen. **G**hy en
dient ons met **M**aect alle
goede tere icck bidds u.

A. Hier is wel om goede
sliere te maken.

V. Van schenkt ons te
genoegen.

I. Dier en tu genen wijn niet
P. Gaet anderen halen. Wat
punct u handelen wijn ?

Dapp dunkt dat hy goet is.
P. Geffen wip van den ful-
ben doen henghen?

D. Also't u belijft
I. Claer sal sicker gaen ha-
jen?

P. Daer ghy desen gehascht
hebt; ofte haest op de markt.
Inde witte lelie, ofte daer
ghy wilt.

1. Hoe hele sal ik brengen?
P. Wzengt t'wee potten,
oft dese pinten. Gist rasch,
en komt haest wedet.

1. Ich sag alles loopen
kladet.

M. francops, gaet nu op,
en dient ter tafelen. Wessel
oester niet en ghebrecht.
Gillis

rasies'

any more meat? Speak boldly.

F. No more mother: I have eaten enough, God be praised.

M. Drink now. Is there any beer in your pot?

F. Yea mother, there is enough in it.

M. If there be none in, go fetch some.

A. Dost not some body knock at the door? go look.

F. Is there any body?

M. Yea, open the door, I have been here more than half an hour.

F. What is your pleasure? (what would you have?)

H. Good even friend. Is your master at home?

F. Yes, wherefore? would you speak with him?

H. Yea, where is he?

F. He sits at table. Would you have any thing with him? I will do your errand. Who shall I say asketh for him?

H. I must speak with him self. Tell him that I am his uncles servant (Or) tell him that I come from his uncle.

F. Well, I will go tell him so, carry here a little.

Father

Wilt du noch t'eten hebben? Dughet stoutelijck.

F. Moen ich moeder. Ich hebbe ghehoegh gheheten, Godt zp ghehoest.

M. D'lincht nu. Isster bier in u'wen pot?

F. Yae't moeder. Daer is ghehoegh in.

M. Isster niet in gaet basic wat.

A. Cloptmen niet aan de deure? Gaet besset het?

F. Is daeremandt?

H. Yae't, doet open. Ich hebbe bier meer van een half ure ghewossen.

F. Wat belijst u?

H. Goeden avont valent. Is de meestier t'buys?

F. Yae by, waerom? Wilt du hem sprecken?

H. Yae ich, waer is by?

F. By sit ter tafelen. Besleeft u' pet? ich sal de boodschap wel doen. Wie sal ich seggen die na hem waergh?

H. Ich moet hem selbe spreken. Wecht hem dat ich sijns ooms dienaer ben (oft) segt hem dat ick home van sijn oome.

F. Wel ich sal t'hem gaen seggen. Weyd hiet een huter

Father, here is a man would speak with you.

P. What man is it?

I. I know him not. He saith that he cometh from mine uncle.

P. Ask him what his pleasure is.

I. He saith that he must speak with you.

P. Well, let him come in.

F. Come in friend.

H. Who is there within? Are there many folks?

I. No, but three or four.

H. God bless all the company.

P. Welcom Henry. What good news bring you?

H. Peter, my master hath sent me hither interesting you, that you will please to come to dinner to him to morrow at noon.

P. How doth my uncle?

H. He is in health thanks be to God.

P. And all his household.

H. They are all very well.

P. I am glad to hear it. But you must tell him, that I thank him with all mine heart, & that it is impossible for me to come at noon: for I was four daies agone invited

tel. Wader, hier is een man die u spreken wilt.

P. Wat man is?

I. Ich gaen hem niet. 9/ Sepot dat hy komt den mijnen oom.

P. Dat gaet hem niet hem belieft.

I. Hy sept dat hy u spreken moet.

P. Wel, doet hem dinnen komen.

F. Mijn baent komt in.

H. Wie is vase vriende & isser vele hore?

I. Meen, maer vaste oft hore?

H. Godt seghen alle' gheselschap.

P. Welkom Henry. 9/ Wat segt godes?

H. Peter, mijn meester heeft my hier ghesonden, u biddende, dat u baet be mogen middagh met hem te kommen eten.

P. Hoe baert mijn oom?

H. Hy baert wel, Godt dank.

P. Ende al sijn huyse gefin?

H. Tis al in goeden doen.

P. Dat hoort ies gaerne. 9/ Wat ghysel hem seggen, dat ik hem bedanke niet goeder herten ende dat my onmogelic is te middag te kommen: want ic ben obet vier daghen

go Dialogues in English and Dutch.

invited forth. If that were so, I would come willingly, but I will come to him to morrow after noon without fail.

M. Well, I will tell him. God give you good night.

P. Tarry Henry, Drink before you go.

H. I am not a thirst, I thank you.

F. Tarry, you must drink.

H. I must go.

M. Is not John come yet? where straech he so long?

F. He comes: (He is coming.)

F. John, what is the reason that you tarry so long?

J. I could not come sooner Father. There were many folks I have run all the way.

M. Well, fill some wine here.

P. David, tast it whether it be good.

D. That I will. Fill me some more. The other was better.

K. It was not. This is better in my judgment.

M. Anna, you are not merry. How comeech is that you say nothing?

M. What should I say? It

daghen upp-ghenoet. Ten ware dat, ich louder gaeme gaen. Waer ich sal moeghen na de misdaech louder etliche faute ijp hem komen.

H. Wel, ich sal't hem leggen. Gode gebe u goeden nacht.

P. Weyd Hendrick. Drinkt eer ghy gaet.

H. Ich en heb geten doff, ich bedanche u.

F. Weyd. Ghy moet eens djincken.

H. Ich moet gaen.

M. Is Jan noed niet gehumen? waer doeft hy so lange?

F. Hy komt.

P. Jan, hoe komst hy dat ghy so langhe tucht?

J. Ich en honde niet eer kommen. Waer. Waer was heel heile. Ich hebbs altoos gesleopen.

M. wel schenke hier wijn.

P. David, plaatst oft hy gaet is.

D. Dat sal ich doest. Schenkt my daer inne. Den anderen was beter.

R. Hy en was niet. Deelen is na myn oordeel beter.

M. Annen ghy en sijc niet vroolijck. Hoe komst het dat ghy niet en seght?

A. Wat soude ich seggen?

Tis

is better to be silent than to speak badly. I cannot speak English well, therefore I hold my peace.

M. What say you? you speak as well as I do, and better too.

A. I do not. I would I did it, although it cost me twenty guldens.

M. David, You eat not. Cut me of that, That is sodden too much, and this is rosted too little. Is it not?

R. I think so too.

A. Roger, lend me your knife, I pray you.

R. Take it, but give it me again when you have din'd.

A. If I do not give it you again, lend it me no more.

R. No truly.

A. It is a good knife, how much did it cost you?

R. It cost me three stivers.

A. It is good cheap. Let me have it for that price; I will give you your money again.

R. I am content.

M. Roger, you do eat nothing. Methinks you mince it. Help your self. Are you ashamed?

R. Do I not eat well? I eat

'Tis beter te zwijghen dan qualijck te spreken. Ich en kan niet goed Engelsch spreken, daerom zwijg ich.

M. Wat segdy? Ghy spreke so wel als ich doe, ende beter oock.

A. Ich doe niet. Dat sondet ich wel willen: al hadden my t wintigh guldens.

M. David, ghy en eat niet. Onsigt my daer af. Dat is te saet geslaeden, ende dit is te luttel gebraden, sic niet?

D. Dat dunkt my noch.

A. Roger, leent my u mes, Ich bids u.

R. Neemet, maar ge het my weder als ghy gegeten heyt.

A. En gebe ic't u niet waert, en leenet my niet meer.

R. Neen ich seechet.

A. 'Tis een goed mes. Hoe veel heest 't u gekost?

R. Het heest my drie stuivers gekost.

A. Dat is goede koop. Latet my hooch dien prijs behouden: ich sal u gelt weder geven.

R. Ich beng te breden.

M. Roger, ghy en eat niet. My dunkt dat ghy mince. Helpet u selven. Dyt wylt bechaemt.

R. En set ich niet wel rich set

eat more than any one at the table.

M. That do you say.

A. You eat nothing yourself.

M. I have been eating all this while.

P. Let us drink well, if we have not enough to eat.

A. What say you? Is not here enough to eat? Here is enough for twenty persons to eat. You have put yourself to too much charge.

P. I have not. Now I drink to you, and I beseech you for all the company, And first for you, next neighbour, Will you pledge me?

A. Yes, with a good will if it please God. Drink now; you have not drunk all out. I will fill it you yet once again.

P. Wherefore should you do so? Have I not drunk it out? How much lacketh us I will drink it out. Look there. Now it is out. Pledge me now, you seek nothing but to beguile me.

A. I shall not be able to drink this out. I have too much.

P. What should hinder you?

est meer dan genaamd die ter tafelen is.

M. Ghy doet niet.

A. Ghy en eer selve niet.

M. Ich heb altoos gbege-ten.

P. Laet ons wel drincken, ist dat toe quaelijc t' eten hebben.

A. Wat segdy? Is hier niet wel t' eten? Hier is voor twintig personen genoegh t' eten. Ghy hebt al te groot kost gbedaen.

P. Ich en doe niet. Nu blyngelket u? ende ik blynde u voor alle t' geledschap, ende in den eersten voor u men naesten ghebuer. Hul- dy my beschept doon.

A. Ja, ich, met goeder het-ten indien t' Gott voleft. Nu drincket: ghy en hebter niet upgedroncken. Ich sal t' u noch eens dor schencken.

P. Daerom londy dat doon? En heb ichet niet upgedroncken? hoe veel schillet? Ich sal t' updrincken. Want daer het is nu up. Doe my beschept: ghy en loeket niet dan my te bedriogen.

A. Dit en soude iets niet kunnen updrincken? Ich hebbe te veel aen.

P. Daer soude u ghebelien?

323

324

Schillet, what

you? I have drunk in your cup? Ich hebhet wel upt-

gedrukt in den cup van u. A. You had not so much as I. Ghy en hadt so wele

as I: your cup was not full. Niet als ik: uwen kroes en

was niet vol. P. But this was not. P. Hy was immers.

Alt was niet. P. Tis true, but my cup is greater than yours. P. Hy was immers.

A. Well, let us change. A. Wel, laet ons in knopen (cuppen).

P. I am content, give me yours. P. Ich ben te vreden, gheft my den uwen.

A. I will not. I will keep mine own, keep that which you have. A. Ich en sal niet, ik houde my 'en den mijnen, bewaert dat ghy hebt.

P. Drink then. P. D'drink dan.

A. Well, presently. Look now if it be not clean out. A. Wel, terstondt. Diet nu oft niet schoon upt is.

M. Yes; wherefore must you be so much intreated? To whom did you drink? Drink to me once. Are you angry with me? M. Jas't, watton last ghy u so bidden? Weten hebbt 't gebrachte? brenghet my eens: 310 gram op my?

M. Why should I be angry with you? M. Glaeromt soude ik op u.

M. Because you do not drink to me. M. Om dat ghy te mi niet en brenght.

A. I have drunk to you. A. Ich hebbet u ghebrachter.

M. I did not hear it. There is enough of drinking. It were a commendable thing if the law of Abaluerus were well observed among Christians in their feastings. M. Tis genoegh van drinken. Het waert een peccat merdigh ding indien de wet Abaluerus wel onder de Christenen gehouden werde in t houden harer gaf-maten daer niet.

where none were compelled to drink more than he desired, or he found good for him. We must eat also. I am very hungry. Cut me a piece of meat there.

A Have you no hands?

M. Yes, but I cannot reach to the dishes.

P. Well, I will serve you, have you enough?

M. I have nothing yet.

P. Hold there! Have you enough now?

M. Look what he giveth me. What is that good for? Keep it you, and eat it your self. Roger, cut me some of the shoulder.

R. Well hold there.

M. I thank you.

P. John, bring bread and full wine; fill round about.

M. Somebody knocks at the door. Hear you not John?

J. I go, master. It is Luke Andrews servant.

M. What would he have with me?

J. He bringeth somewhat.

M. Dost he not bid him come in?

J. Luke, go in, master.

L. God blesche the company.

P. Luke, are you there?

J. Yes.

I maner ghevonden haerde
meest te drinchen als by de-
gescreve oft hem goed doeker.

Wij moeten sopis eten, ik
hebbe groten honger. Snijt
mi daer een stuk blesched af.

A Hebt ghy ghenoegh handen?

M. Jas ich, maer ich han-
net wel een de schotel ghe-
takhen.

P. Wel, ich sal u dienen.
hebt ghy ghenoegh?

M. Ich en heb noch niet.
P. Dout daer, hebte ghy nu
genoegh?

M. Welst wat hy my gesit.
Wat mach dat helpen? Spouc
het boor u, ende oet ghy het
selbe Regier, snijt my van
die schouder. roh ed in i uca
R. Wel, neemt daer. Y.

M. Ich dancke u.

P. Jan, brenghe broode,
ende schenckt wijn. Spouc
tontome.

M. Den hout daer broden?
En hout ghy niet Jan?

J. Ich ghe moeden. Dat is
Lucas Indies knape.

M. Welst wil hy my dorchen?

J. Hy brengt wat.

M. Doet hy doet hem bin-
nen hoven.

L. Lucas gaet binnen.

L. Gode legen're geselschap.

P. Lucas zijt ghy daer.

L. Ja

knaap

L. Yes, Peter, comest.

P. What news bring you?

L. Not much, Peter.

P. How doth you Master?

L. He is well Peter. He wisheth you a good night, he commends him to you, and hath sent you this, incuring you to accept it lovingly; and shal you would not only receive the small gift, but also his good will; for he sendeth it you as a token of his love, therefore vouchsafe to receive it in good part.

P. Thank your Master, and tell him, that I will deserve it, if God please.

L. Well Peter.

P. Fill Luke some drink, and light him forth.

L. Good even Peter, and your company.

P. Good even Luke. Have you drunk?

L. Yes, Peter, I thank you.

M. John snuffe the Candle, look if the other be ready. Take all this away, and bring someting else. Bring clean trenchers, and bring us the fracie with the cheere.

L. It is all here ready.

P. Take

L. Is ich Pietter.

P. Wat segt ghy nietwas?

L. A seer wel Pietter.

P. Hoe haert u meester?

L. Hy baert wel, Pietter, hy doet u goedtch nacht leggen. Hy gediedt uem in u goede gracie, ende is ynde u dit, u biddende dat ghy 't ontfangen wilt met goedtch herren, ende en wilt niet alleen de kleynen gifte ontfangen, maer ook sijnen goeden wille: wandaet hy sendet u L. in regtchen van liefde, daerom willest in dank ontfangen.

P. Ghy sult uwon meester bedanken, ende sult hem leggen dat ich 't verdienden ha, bediend God.

L. Wel Pietter.

P. Schenkt Luke te drucken, endelicht hem up.

L. Goeden avond Pietter, ende u geselschap.

L. Goeden avond Luke.

Hebt hy gheleijoncken?

L. Jawel, Pietter, schenke danck u.

M. Jan snupt de leste.

Welset of d'ander geersers.

Merint dit al te samedt noch enoe naacht wat enrees. Wraeghtschoone tellioach ende brengt ons 't frueg met de leste.

L. Wraeghtsche al wadres.

P. Neem

haers

P. Take away the dish.

D. David drink to me.

D. That will I do gladly,
I drink to you with all my
heart.

A. Much good may it do
you. I expect it earnestly.
I will pledge you.

D. Roger, know you no
news?

A. No truly, I know none
but good.

D. Do not men talk of
peace?

A. I cannot tell what to
say of any peace. I believe
that peace is yet far to
seek.

D. Have you not heard
tell how that the King of
France hath lost a battle
against the Spaniards.

A. I have heard such a re-
port indeed, but men speak
so falsely, that one cannot
tell what to believe. Men
speak indeed of great won-
ders, but God only knows
what shall happen.

D. You say true.

A. If we would make
peace with him, the war
should not long continue.

D. That is true indeed.

P. John, take this dish

D. away

P. Heemt de schotel wich.

A. David bringet my penne.

D. Wat sal ik gheerne
doen. Ich bringt u met go-
der herten.

A. Wel moetet u bekomen,
ich wachts gheerne: Ich sal
u beschepet doen.

D. Roger, en weet ghy
niet nieuws?

R. Neen ich seker, ich en
weet niet van goet.

D. D'preecht men niet van
de vrede?

I. Ich en weet van gernen
vrede te spreken. Ich ghe-
loobe dat de vrede noch
verre te soeken is.

D. Hebt ghy niet hoozen
segghen vo de Contink van
Wrankrijck den strijd ver-
loren heeft teghen de Spa-
niarden?

R. Dat heb ik hoozen seg-
gen, maer men liecht so-
vele, dat men niet en weet
wat men gelooven sal. Men
sprekt van groote wonde-
ren, maar Godt weet alleene
wat ter geschieden sal.

D. Ghy seghe waet.

R. Maer t' dat my pena
met hem wille maecten, sou-
den d' nooit oogs niet langhe-
duerten.

D. Dat is seker waet.

P. Jan, doest dit al wegh.

away, and come let us give God thanks for all his benefits.

Thanks after meat.

Lord God Heavenly Father, we thank thee for all thy benefits which we continually receive of thy bounteous hand: that it is thy divine will to sustain us in this temporal life, and to supply us with all things necessary for us; but especially, that thou hast begotten us again to an hope of a better life, which thou hast revealed to us by thy holy Gospel. We beseech thy merciful God and Father, not to suffer our hearts to be rooted in these earthly and fading things; but that we may always look upwards to Heaven, expecting our Saviour Jesus Christ unill he shall appear in the clouds for our redemption. Amen.

Thanks after meat.

I. Much good may it do you, my father, my mother, and all the company.

P. Let

ende hoort daet ons Godt
Danchen hoer alle sijn wel-
daden. *hier loet niet.* *hier*
wie ols dachen oer noch
Danck-segginghe
na den eeren.

Here Godt hemelsche
Vader, top danchen u
boor alle u weldaden die toe
sonder op-houden van uw
milde hant ontfangen: dat
dat u weingoddelijken willis
is, ons te onderhouden in
dit tijdelijck leven, ende ons
te versoogen met alle onse
nooddrukt: maer insonder-
heit, dat ghy ons verhozen
habe tot een hope dan een
betere leven, 't ewelck ghy
ons hebt gheopenbaerd doos
u'w Heilige Changelum.
Op bidden u'w barmhartige
Godt ende Vader, dat ghy
niet toe en last, dat onse heil-
ten in dese aardische ende
vergankelijcke dingen ge-
woerelt zijn, maer dat wij
altijt mogen opwaerts gen
ten Hemel, verwachende
onsen Saligmaker Jezus
Christus, tot dat hy in de
wolken verschijnen sal tot
onser verlossinghe. Amen.

I. Wel moet u behoumen
mijn Vader, mijn Moeder,
ende alle het geselschap.

C 3

P. Laet

P. Let us now drink round
before we rise, 300 of us.

R. That is well said, but
then we must also give
thanks the second time.
Peter, how much wine have
we had ? we will pay for
the wine.

P. Indeed you shall not,
you shall pay nothing, one
word for all. If I be able
to make you drink I shall
also have wherewithal to
make you drink.

R. What is that to the
purpose ? The wine is now
drank.

P. You hear what I say.

D. Well, whence thank
you ? It stands in my
hand to deserve it.

M. It is deserved already.

P. I thank you also that
you came, Francis, bring him
that a fagot, and make a
good fire for us to warm us.

F. The fire is kindled
sister.

D. We are not so cold,
we will go hence for it is
time.

M. What have you ?
It is almost ten o'clock.

M. 'Tis not yet.

R. But it is.

M. John fetch the Land-
hoff.

D. We

P. Last ons nu eens on
drinken, dat dat wopstaen.

R. Dat is wel gespe, man
dan moeten wij noch de
tweede regt danksleggen.
Peter ho veel wijn heb-
ben wij gehad ? wij willen
de wijn betalen.

P. Ghp en sult sekert niet
ghpen niet gheven, een
woop al. Wed ich de mate
gehad u te eten te gheven
ich salse voek wel hebben on
uit te drincken te gheven.

R. Wat soude dat zijn ? de
wijn is nu drie.

P. Ghp hoort wat ich
suggheert u niet ziet.
D. Wel van, wij dancen
u, hic haet ons te verdi-
nen.

M. 'Tis al verdient.
P. Ich dancet u noch dat
ghpen ghehoeren tijc. Fran-
ces brengt eenen muislaet
ende maer goud vley, on
ons te warmeren.

F. 'Tis ontstreeken,
min' Wadet.

D. Wij en hebben ghe-
haude, wij willen beeng
gaen want het is tijc.

M. Wat haest hebt ghp ?
A. Het is wel thien uren.

M. 'Tis noch niet,

R. 'Tis immers.

M. Jan haest de Landhoff.

D. Jan

B. We will to have the
D. Wij gien wachten de lan-
lenthorn. It is clear wien
tenre niet hebben: het is
the's thuerdienst of ic
dijast wedse, den wakenen
and wist: neitigdijng d'hoer.
H. God give you goodiur
A. Godt ghelyc u goeden
nighc. d' 1500
P. And you also. I com-
P. Ende u doek: te Gode
mit you to G d.
For to ask the way wiche
other familiar com-
munications.

D. Wij gien wachten de lan-
lenthorn. It is clear wien
tenre niet hebben: het is
the's thuerdienst of ic
dijast wedse, den wakenen
and wist: neitigdijng d'hoer.
H. God give you goodiur
A. Godt ghelyc u goeden
nighc. d' 1500
P. Ende u doek: te Gode
bevele ik u.
Om na den wech te
vragen, met andere
gemeysas pro-
poosten.

G. God save you, Master
Robert.
B. Sir, God give you
good life.
A. Whiche ride you so
soloij, d' 1500
B. To Antwerp, so the
Whiston fair.
A. And i also; if you
will, we will go together.
B. Is pleasich me very
well: but you ride a little
too fast for me.
A. Lee we ride as you
please, it is all one to me,
for my horse ambleth very
easily.
B. And mine doth run
too hard. Now let us ride
in Godz name: What folk
be

G. Godt behoeden, Mester
Rohsrecht.
B. Mijn Heere, Godt
ghelyc u een goet leben.
A. Maer sijt ghy soo pro-
tertlicke.
B. Na Antwerpen, ten
Whiston markt en woh.
A. Ende ich oock: ist dat
ghy wolt, wylullen wolt sa-
men gaen.
B. Het belieft my leet heel;
maer ghy rijdt wat te seer
boor my.
A. Laet ons rijden soo t' u
belieft, het is my alleens,
want myn paerde gaet wel
gemathelich den tel.
B. Ende dat myn drachre
hardt. Nu last ons rijden in
Godes name: wat lieeden
zijn

Sinren What

be they that do go before. Sijn dat die daer hooft ons
us ziel : nadat dat sijn aet in ghen d' heilige I angelo
A I kooch hem nog tru. A Jeken hense schryf alet,
ly, they be Merchants : Ich heb zijn koopleden: laet ons
us pur on our hoes, for so is my aenrijden, om hun te
overtake them, for I am aachter hales, want ich sond
afraide that we be out of dat wyp uyt den weghe zijn,
our way.

B. We be nor, be not a-fraid.

A. Yes, it is good to ask.

B. Ask of that she-shepherd.

A. My love, where lieth
the right way from hence
to Antwerp?

C. Right before you, turning Hebe on the right hand on the left hand, till you come to an high Elm-tree, then strike on the left hand about.

4 How many miles have
we from here to the next
Town west of us?

C. Two miles and a half,
and a little more.

A. Now let us ride at
leisure, for I am out of
doubt. I see the tree where-
of the battle told us. It is
very dusty, the dust doth
put out my eyes.

B. Take this Taffery to
put before your face, and it
will keep you from the

55
Sijn dat die duer hooch ons
gaen. A. Icken hense schery siet,
bed zijn kooplieden: laet ons
wel aenreidien, om hun te
achter halen, want ich forcht
dat wop uyt den weghe zijn.

Bij mij en zinnet, en hebt
geen wesse.

4.32 gebr. ans. III goet dat-
meny drage.

3. Kraeght'sche Schaus- berederinne.

A Mijn lief, waer lept den
rechten weg van hier na
Middelbergen.

C. VI rechte voor u, niet
wijkende noch ter rechter,
noch ter slincer zyden, tot
dat ghy komt aan reten
voghen ofm, dan slaeft ter
slincer handt om.

A Hoe heel misien hebben
wij van hietig aen Unasie
Dag 2

11 C. Twee mijlen ende een
half, ende een halve mijl meer.

A. Laet ons nu gemaech-
lich rijden, want ich ben
upreit soeghen: Ied sie den
voorn daer spors af gespe-
beest. **T**is voet losachtrig
het siel waecht my blinde.

B Heeme dat raffter af om
voor u' genicht te doem ende
het sal u' beschermen van het
sleef

forget, what

left, and from the Sun.
4. It is no need, for the
Sun goes down: I am a-
fraid that we shall not
come by day light to the
Town.

8. With your leave: but
the worst is that this way
is dangerous, because of
thieves: they did rob the
other day a rich Merchant,
hard by this tree, the which
maketh me afraid to be
robbed, unless we take
heed.

4. I see the steeple of
the Town, unless I be de-
ceived.

B. Truly, it will be late before we come there: I doubt that we shall not get in.

4. By your favour, they
do not shut the gates before
nine of the Clock.

•
• **So much the better, for
I would not lie gladly in
the Suburbs.**

A New Entither.

11. But the task of these
folk for the best Inne of
this Towne, is to be done.

A. I take no care for that,
I know well that the Inne
of the Town is the red Li-
on in the Chamber Street.

Lgr

Hof, ende van de Sonne. 11
A. Can is niet van vaders,
Want de sonne gaet onder,
Ich hebbe langhe dat wop by
daghe in de stadt niet ensl-
ied kunnen.

B. Met oorloge ~~so~~ maar
d' artyle is dat desen megh-
sorghelijck is om de fraet-
schenders voll: men sette
leuegt een rijcken ~~stoep~~
man af netheus desen room:
t welck my doet weele heb-
ben van afghaet te moe-
den, tis dat op niet voor
ons en sien.

4. Ich sie den tozen hande
sadt ist dat ich niet bedro-
gen en hen.

8. Dekers, het sal spoed
zijner wyp daer kunnen: ic
sorge dat wyp niet en sulle
in gevaaren.

A. 39 *Amelanchier*, men kijkt
de prachtige bosz negenpuppen
niet.

B. So heel te beter, want
ich en berbergs niet gearne
in de Woerstadt.

A. Doch ich doch.

B. Laat ons dese lieden
bringen waer de heile her-
berg van deser Stadte is.

4. En luister niet hoop ik,
weet wel de heile herberg
van de stadt, het is den too-
den Lantijn-delt amentra.

6002

Let us make hafft I pray. Let ons wat haiffen, in
you, for me thinks they bles s u, want my dunc
drawe up the draw bridge. barmen de val-brugge op
te que rad al dene gedre
trech. Acht 2w 280 1511

B. I am so weary, that I B. Ich bin so moede, dat
cannot go any further: and ich niet sonds kennen bou
moreover, my horse haifft der hoven ende dat meer
eth. I do think that a knall is intijn pierre binck. Ich
doth prick him, for he is hard sipehse dat het bevrangeld is
upon the back: and then this of gequess op den rugge
cauley is so hard, that he ende dan is die cauley so
bruiseh me altogether. duret dat is my best ende al
dat alzid. dat is van dielen

Acht 2w 280 1511 Let ons daen in rijden
3000 1511 que 1511 Bi 1511

*Common talk being
in the Inn.* Ghemeene kouringen
zijnde ter Herberghen.

*Robert, Simon, the Host
and others.* Robert, Simon, de Weert
ende andere.

*Robert, Simon, the Host
and others.* Robert, Simon, de Weert
ende andere.

God keep you from me. God bewaert u voort om
Ghontung, myt Host gelichlyk der wilege.
Ye be welcome Sirs. Dit is mijnen wileghen mijnen
heeten. Dit is mijnen

A Shall we well have
lodging here for this night? A. Sullen hiec hiec wel her
berghen booy delen nacht?

B Yea forsooth Sir: how
many be you? B. Ja ghy trouwens mijne
heere: hoe vele sijt ghy?

A We be six of a com
pany. A. Alsy zijn sijt selen te
loopen.

B We have lodging e
nough for three times as
many. Light down which
it pleasest you. B. Alsy hebben loghe geno
egh hou dene maes die hale:
dit al sijt belijst.

A Have you a good stable,
good A. We hyt goed stallinge,
goed

good hay, good oats, and
good litter, have you good
wine ? The best in the Town,
and you shall taste of it.
Have you anything
to eat ?

1811. *Ye shall have light, doubt only; for you shall seek nothing else but me, and I will be well for me, be weary, and half dead with hunger and thirst.*

11 B. Sir, you shall be very
well used, and your horses
also. 11
12 Also is well said. I ab-
well my horse, when you
have taken off his saddle,
undo his tail, give him good
stirrup, take his halter which
is in the purse of the saddle,
if he hath none, lay you
one, I will give you your
money again, and you shall
have some money to drink.

C. Sir, there shall be no
faulte with your horse
drunken ?

"No, but do not water him yet, for he is yet too hot, you would cause him to take the glanders, walk him a little, and when he hath eaten somewhat, you shall lead him to the sea."

goet ben goedebehalter, en
goeden lebber. Hebbig ges-
den. Mijp lebber en tu lebber
B Den heffen van det halde
ghp. suiter of proeven. lebber
A. Hebbig wat lebber lebber
lebber lebber lebber lebber

B. Hatcht myn Meeren, dit
slechts af, want ghy en ligt
niet gebreke hebben. o. 5103

A. Cathcart ons lieel,
want op zijn moede, en
half doot van honger en
dorst.

B. Mijn Heeren, gijt sul
wel gemaect worden, en
de u. verdien oock.

A. **W**ij toe geslept, wijse
mijn peert te dugen, als ghe-
t' entgaelt hebit, oerhieden
den stelt, maerlt hem goe
Den loghe neemt sijnen half-
ter die in den grot, huyden
is heefst gheuen, soe hoop-
ter eenen; tot sat in ghesi-
meder gheuen, ende ghefin-
u doinch ghehalthaben. 4

2 Cappijn Weert, daer en sal
geen gehoor behouen sin jecf
u peerdt gbedoeden?

A. 12 cent. meer gelycken
noch niet te dachten, want
der is noch te best, ghy sou-
det den tempelgh wachten,
legher wat, ende als een
hertel ghegeten sal habben,
soo suic ghy 't te dachten
soude.

leads him not yet to
a point)

111 Dialogues in Englysshe and Dutch.

D. See if the godesse norbor-
ken bring my judge,
which on the laddies bow
hangeth and woff my
boots, and make them
clean, then pac my boot-
hose within.

C. It shall be done, Sir:
Moch it please you now to
come to supper thereto
I. **D.** Thou salst wel, thou
art a good fellow, now
with let us go, I am ready.

D. Well go abroad to supper,
if any body ask for me, you
shall find me at the Treas-
surers huse, or at the Bell
toll, which shall be to day after
supper. I will come again
- 20 and thirteynight
- 21 of March here. So mor-
row early before you wa-
ter my horse, bring him to
the Stable, and let him
take heed for pfecting him.

D. Sir, do me longer to
malstrome, and I will
pledge you all service.

C. Truly you are to
blame greatly to break
such good company.

D. There is no remedie, I
will to morrow all the day
keep you company.
What folk be there
with you?

C. They

sephen Weet of de ring-
helen yster ghebouwen sijn:
Dengte myn boujet, die
aen den zabel boom hangt
trekt myn leersen uppe ende
maecht schoon, dan legget
de stropbosken inne.

C. Het sal gedaen houden,
soe speete: beliebet u nu
ten abontwale te komen.

A. Ghy segt wel, ghy
gijt een goer ghesellen nu wel,
laet ons gaen, ich ben al ge-
reedt.

D. Ich ga uppt e'ten, ist
dat gehandt na my wa-
eght, ghy suyt my binden
ten hulse van Tresorier:
ost segt hem, dat ich terstont
na den abontwale weder
kommen sal.

A. Woort hier: morgen
byaeghter ghy myn heards
te dancelen leyden, so loopt
tot den haef-smit, ende dat
hy e' niet vernamele.

D. Mijnen heerten, en ver-
gader my niet te brenghen,
ende ik sal u alle gelyck
beschepht doen.

A. Nekers ghy heft grot-
sugelijck, so goeden gesel-
schap te hecken.

D. Dast en is gheesten
spedes toe, ich sal u moeghen
ghetelchapp houden.

A. Wat volcht ig daer bin-
nen.

C. 'C zyn
taerpin boots!

C. They be guests.

A. From whence be they?

C. Of this Towne, Will it
please you to eat with them?

A. It is all one to us.

B. Much good may it do
you Sirs.

C. I thank you mine
Host.

B. I pray you make good
cheer with such as there is,
and spare not the wine, for
it is hot. Tapster, draw a
half pint of claret Wine,
that they may taste of it.
My guests, how do you like
this Wine? Tastes it not
well? hath it not a fair
colour? is it not worth
the drinking?

A. It is fair and good,
where is my Hostels?

B. She will come anon, in
the mean time make good
cheer with such as ye have;
ye shall be better enter-
tained another time.

A. We be very well mine
Host, we thank you.

B. Sir, I drink to you.

A. I look for it from your
hand mine Host, I pledge
you with all mine heart.

B. Sir, will it please you
to give me leave to drink
to you?

C. I am your guest.

A. Wan waer mijn?

C. Wan deser stadt, heil-
bet u met hunc eten?

A. Het is ons alleens.

B. Gode seggen u mijn
Heeren.

C. Ich bedank u mijn
Heert.

B. Ich bidde u maect
ciere van't ghene haert is,

ende en spaer den wijn niet
want het is best.

Heider-
meelst, taft een upeten

rooden wijn, om hunc te la-
ten proeven.

Mijn gasten,
wat dunckt u van deien
wijn? en snaect hy niet wel?

en heeft hy niet een schoon
couleur? is hy niet wel-wet?

Dathmen hem drincke!

A. Hy is cleoon en goet;
waer is de telle dinnas?

B. Hy sal certonc kommen,
maect ter wylle goede ciere
van't gene dat godt deet a
sult op een ander te p'st beere
getoest worden.

A. Hy zijn seer wel Heert
telleert, dat danken u.

B. Mijn Heert, ick vengt u.

A. Ich wachet van u Heert
telleert, ick sal u beschopt
doen met goeden hetten.

B. Mijn Heere, beliebet u
my oorlof te geven dat ick
u venghe?

A. Ich

44. *WITTELENDE EN DUNCUS.*

A. I thank you an hundred thousand times.

B. Methinks that I have seen you some time, but I do not remember well where: methinketh that that it is at Brussel.

A. Yea truly, I am of Brussel.

B. It will not displease you if I ask your name: how are you called?

A. I am called Simson.

B. Of what kinred are you?

A. Of the lineage of the Sholers.

B. You say true, now begin I to know you. How do you?

A. As your friend, ready to do you friendship.

B. I thank you for your good will: from whence comes you now, from beyond the sea?

A. No, I come from France, from England, and from high Dutchland.

A. What news in France?

A. Truly nothing good.

B. How so?

A. They are so chafed, the one against the other, that I am even afraid to speak thereof.

B. God

A. Ich bedanke u honderd duylecht mael.

B. Ghep danck dat ich u eerst ghegeven hebbet maer my en haest niet wel woren waer: my duncck dattet te Brussel is.

A. Haet scher, ik bin van Brussel.

B. Ghep en hult u niet belgen dat ich uwen name drage: hoe heet ghep?

A. Ich heet Wampson.

B. Van war geslachte gijt ghep.

A. Van den geslachte der Debollets.

B. Ghep legt waer nu wordt ich u heittende. Hoes daerop al.

A. Als uwen vriendt, getref om u vrientschap te doen.

B. We bewandt u van uwen goeden wille: Wan wate hondt au dan over zee?

A. Gheen, ich komc up Wanchryck, up Gheerlandt en te Wuytslande.

B. Wat segt men nieuw in Wanchryck?

A. Shertet niet goudt.

B. Hoes dat?

A. Ghep sijn sou beheit de see op de andere, dat ich eenen grootest heb daer af te spraken.

B. Gheert

verbitten

A. God preserve us from
landish war, for it is an
ill plague : but we must
have patience, we shall
have peace when it shall
please God.

A. What news do men
sport in this Town? what
good do men say?

A. It is all good, I know
no news.

A. Sirs, by your leave :
I feel my self sickish.

B. Sir, if you be ill at ease,
go and take your rest, your
chamber is ready : Ioan,
make a good fire in his
Chambe, and let him lack
nothing.

A. My friend, is my bed
made : is it good?

I. Yea, Sir, it is a good
scarfer-bed, and the sheets
be very clean.

A. Pull off my hose, and
marmion, bid for I am very
ill at ease: I shake as a leaf
upon the tree. Warm my
kerchief, and bind my head
well. Soft, you bind it too
hard, bring me yallow, and
cover me well, draw the
curtains, and pin them with
a pin : where is the Cham-
ber.

B. God bescherm ons tegen
de inlandischen war, want
het is een plague : maer wij
moeten verduldigh zijn, wij
sullen den peys hebben als
God believen sal.

A. Wat segtmen nieuw in
deze Stadt ? Wat segdt men
doens ?

B. 'Tis al goet, selb weet
niet nieus.

A. Mijn Heerten, en heylige
unser : ich gehoer my wat
siekachtigh.

B. Mijn Heere, ist dat ghe-
u siekachtigh voelt, so
gaet u rusten, u hamer te
brengt : Jannchen, maect
gret bier in zijn kamer en
de dae hy gheen dienck ge-
buech te hebby.

A. Mijn lief, is my bed
gemaect ? Iff goet

I. Jaet Mijn Heere het is
een goet pluym-bed, en
de slappakken zijn seer
schoon.

A. Creit mijn houissen op,
ende hert mijne deuise want
sick hent sert qualich is passe,
ich hebbe geisch het loof op
den boom. Wierme mijnen
slaepwoch ends bindt my
mijnen doest wel. Doel ghe-
bindt te sijf, drentg my
oockussen, ends decht my
wel, schuift de gordijnen,
ends

aplh: where is the Chamber?
ber: por where is the privy?

Follow me, and I will shew you the way: go up straight out you shall find them at the right hand, if you see them not, you shall smell them well enough. Sir, doth it please you to have no other thing, are you well?

A Yea my love, put out
the candle, and come near-
er to me.

F. I will put it out, when
I am out of the Chamber:
what is your pleasure, are
you not well yet? 134 13

4. My head liek too
low, lift up a little the
bolster, I cannot lie so
low. My love kills me once,
and I shall sleep the ber-

F. Sleep, sleep, you are
not sick, seeing that you
speak of kissing: I had rather
die, than to kiss a man
in his bed, or elsewhere.
Take your rest in Gods
name, God give you good
night, and good rest.

4. I thank you fair maid -

ende spetse met een spet
maer is den pif-pot? wa
is de beynheitlikept?

F. Wolgft my, ende is
sal u den wege wiffen: ga
daer boden al terde upt ge
sult se vnden aen de rech
bant, ist dat ghyse met
siet, ghy-sult wet riech
Wijn Heete, en desleit
niet anders, zlit ghy wet

A. Ja ik mijne lief, doe
de keersie uit, en da kom
wat by in.

F. Ich laisse ugt doen, als
ich upter hamsten den sou-
velesteft u / zijt gely noch nie-
met?

A Mijn hoofd leeft te leeg,
heeft een luttel den hoofd-
sulinch op, ich en sonds su-
ege niet kunnen liggen.
Mijn lief, huff mij eens, al-
ch sal den te hater hopen.

P. Slaepte, slaepte, ghe-
n zist niet sick, nu ghe-
prechte van kullen: lieber
te sterben dan eenen man
in sijn bedde te kullen, oft
dvers. Rust in Godre-
ame, Godt gebe in goeden
acht, ende goede ruste.

A. Danch heft schoon dochter.

Communication at
the uprising.

Simon, Robert, Arthur.

A
Ho shall we rise ? is it
not time to rise ?

B What is it a Clock ?

A It is two of the Clock,
Boy, bring som: light, and
make some fire, that we
may rise.

B Cry louder, he hea-
th you not.

C Here I am Sir, what
is your pleasure ? it is not
day yet, you may well sleep
two good hours before it
be day.

A Go, go, kindle the fire :
thou wilt make us as flig-
gish, and as good husbands
as thou art. Dry my shirt,
that I may rise.

B Let him tarry in bed
that listeth, as for me, I
have too much business.

A Where is the horse-
keeper ? go tell him that he
lead my horse to the water :
when he hath well rubbed,
and curried him, comb'd
his mane, saddled, and trus-
ted up his tail, that he will
let

Koutinge liet
opstaen.

Simon, Robrecht, Arthur.

A
Ho d'1, sulken wop opstaen ?
en ist niet tijt op testaen ?

B Wil ure ist ?

C Het is twee uren: Ton-
ghen, brengt hiet licht, ende
maecte byer dat wop moget
opstaen.

B Roepet Iupiter, hy en
hoort u niet.

C Hier den ik mijn Heete,
wat belieft u ? het is noch
gheen dagh, ghy meughe
noch wel twee goeds uren
slapen eer dat het dagh is.

A Gaet, gaet, ontreket
byer : ghy wilt ons oock
soo luy maken. ende soe
goede buys luyden als ghy.
Dwoght mijn brude, op dat
ick marck opstaen.

B Wilijf in 't Wedre t' is
wilt, aengaende van my ick
bedde te veel te doen.

A Maer is den stal-knereh-
gaet him segghen dat hy
mijn paerd te water lepdes
als hy't wel gewieben ends
gerof-hamt heeft, de mane,
gekens geladelt, ende den
neert gevlochren, dat hy't
wel

clock is a clock of hair

let him drink well, and then let him give him a peck: nij an half of oars.

A. Go buy me a dozen of points, the c. el. t holes of ivy flockens are broken. Lend me you bock n.

C. Are you up S r?

A. Yea, is it not time?

C. It is not far, the Merchants have not yet opened their shops, neither their ware set forth, make your self ready at ease.

A. We go to the Church, make ready in the mean while the breakfast.

C. What shall I make ready for you? It is to day fish-day.

A. How?

C. It is Saint Bartholomew's eve, it is fasting day.

A. I did not think on it truly, I knew not that it was fasting day. Prepare us a dozen of new laid eggs rosted in the embers, hot cakes, and sweet butter: let us go Sirs, are ye ready?

B. Truly, here is a fair and a rich Town. Behold what fair streets, and fair bausles.

A. There now spint.

wel last drincken, ende dat hy 't daer na gebe ander half spinne haderen.

B. Gaet koopt my een dozyn nestelen, de nestie gaten van mijn houullen zijn gebroken. Leent my u wen palem.

C. Sijp over eynde myn heate?

A. Ja, ich en iss ich niet kijt.

C. Ten is niet spaep, de koopleden en visschen noch hure winekels niet geopent noch hun goet voort gedoen, kiekt u met gemachte.

A. Sijp gaen ter herchen, maecte daerentusschen den ontbijt reede.

C. Wat sal ich u ree maeken? het is heden vis-dagh.

A. Hoe?

C. 'Tis S. Bartolomeus abont, het is bastendagh.

A. Ick en vachter voort waer niet op, ich en wiss niet dat bastendagh was. Wiept ons dan een dozyn besche eyden in d' asschen gebadden, wermee kneeken, ende besche hoter: laet ons gaen wijn heeten, sijp geest?

B. Weker, dit is een schone ende rijke Stad. Sieet die schoone straten, en die de schone hupsen.

A. Dat

Spade, late,

A There is a fair Temple, a fair Church.

B That is a fair maiden, a fair woman, a brave man,

A What Gentleman is that?

B It is the noblest
the hardiest
the most honest
the wildest
the richest
The most humble
the most courteous
the most liberal

A What man is that?

B He is the spicest
the sunniest
the most covetous
the most jealous
the greatest coward
the most fearful
the poorest
the greatest
babler

A What woman is that?

B It is the fairest
the most honest
the most chaste
the best
the happiest
the unhappiest

A What maid is that?

B It is not a maiden, she
is married.

A She is not married.

B She

A Wat is eenen schoonen
tempel, een fraepe kerche.

B Wat is een schoons
dochter, een schoon vrouwe,
een fraepe man.

A Wat Gentleman is dat?

B 'Tis den
alder-welsten
den alder-stoutsten
den alder-eerbaetste
den alder-wijsgen
den alder-rijchsten
Den alder-
oormoedigsten
den alder heusdsten
den alder milsten

A Wat man is dat?

B 'Tis den
spijtigsten
Den gierigsten
den jaloursten
den bloosten
Den ber vaersten
Den armsten
den grootsten
ment-sperder

A Wat vrouwe is dat?

B 'Tis de schoonsie
de relijchste
de bryschte
de beifie
de getuechigste
de tamstaligste

A Wat dochter is dat?

B 'Ten is gheen dochter,
te is gebout.

A Open is niet gebout.

B Open

van den lande, der Stadt,

ander Stadt,

ander parson.

B Open

A. She is betrothed. She is a widow, she is a good house wife, she hath a good dowry, she hath made a good marriage.

A. What hath she for her marriage?

B. She hath virtue and honesty, is not that enough?

A. Yes.

B. Who is here buried?

A. It is an Abbot of N.

B. That is a fair grave, a fair and rich Sepulcher, let us read the Epitaph.

A. Now let us return to our lodging, to break our fast, and then we will buy such things as we lack.

Discourses of Merchandise.

Sirs, what do you please to buy? see if I have anything which serveth your turn. I will sell you as good cheap as any man in the town; come in.

B. Have you any karsies of Flanders dye?

A. Yea Sir, I have very fair and

B. Sir, I am a widow, but I am a good buyer, I have a good dowry, I have made a good marriage.

A. What hast thou for thy dowry?

B. I have a goodly endowment, and I am not unattractive.

A. Jaet.

B. Come I sayd here in the ards gesloten ende begaven?

A. Tis den Abt van N.
B. Dat is een schoon graf, een schoone ende rijke begraafinghe, laet ons dit dooschift lezen.

A. Laet ons nu wedek t' huren gaen, om t' ontbyren, en dan kunnen wij koopen t' gene dat ons geaencht.

Proposten van koopmanschap.

A **M**ijn Heeren, wat bestelt u te koopen? Welk of welk per hebbe dat u dient. Ich sal u soo goed en goed geven, alsemand die in stadt is: komt binnen.

B. Welk of welk per hebbe dat u dient?

A. Ja, ik sal mijn Heere, ich hebber

Dialogues in English and Dutch.

and good, the best of the town, yea that are in England. Of what colour do you desire them? Brown, grey, gold, yellow, tawny, red, yellow, violet or blew? I have of all colours, and of all prices.

B. How sell you a yard of this black? I pray you do not over-prize it.

A. Will you but one word? it shall cost you a crown a yard.

B. It is too much, I will give you four shillings.

A. It is truly too little, I should lose by it, it cost me more: Take the whole piece for six pounds four shillings and six pence; it is but four shillings six pence the ell.

B. It is too dear, how many ells be there?

A. You shall see it measured, there be twenty seven and a half, and a half quarter.

B. I will give at one word six pounds. I have forsaken as good as this, better cheap by a gross in an ell.

A. You ought to take it.

But

hebbet sest schoone ende goede, die belie van verstaet, in die in Engelandot zjin, wan wat between begeert? Wijng, grauw, gour-gheel, ranier, root, gheel, violet of blau. Ich hebbet van aile between ende han allen prijs.

B. Wat loofop d'ell van dit stuk? Ich bid u, en ober lover my niet.

A. En vergeerde maer een woort? het sal u kosten een kroon d'ell.

B. 'Tis te heile, schal u vier schellingen geben.

A. 'Tis voorwaer te futzel, ich soulder aan berlijken, het koff my meer: Meems het heile stuk voor ses ponden vier schellingen ende ses groeten: 't is maer vier schellingen ses groeten d'ell.

B. 'Tis te diers: hoe versellen sijndet?

A. Ghy sulle gyn merken: daze zjndet seben en twintig en half, en dy een half vierdeel.

B. Ich salder met gynne woerde ses punt af geben. Ich hebbs soo goeden gesheten als ditte, een groot deel koop op d'ell.

A. Ghy he behoortet te merken.

3 men

smart

taney, tawny

But I promise you that unless you were my customer you should not have it under six pounds fifteen shillings great. But seeing that it is you, I do bare you more than nine shillings on the piece. I think that you desire not my loss, and truly if you refuse it, no man in the world shall have it for that price, yea, if it were my brother.

E. Now well, you shall bare me that ten pence, for to make even reck'ning.

A. I will not stick at a den-
pence.

B. I will pay you with good gold and weighty.

A. It is all one to me, whiche mony is as good to me as gold: but truly you are too hard, nevertheless I had rather lose, than to send you away; I hope that another time I shall have of your mony sooner than another.

B. Yea indeed: I will not leave you for another, I wold I had a labourer.

men, ende ich beholde u moer het dat ghy mijnen hant niet en waert, ghy en soudet niet min bedden dan ses ponden blijfchen schellingen op 't. Wat om dat ghy 't zit! Ich haen u af meer dan negen schellingen op 't stück. Ich pepnse dat ghy mijn verlies niet beggeten sout, ende isker onsecat ghy 'r, nimmer ter wortel en sal 't hebben hoer dien prijs, ja al waet 't mijn eyghen broeder.

B. Hu wel, ghy sulc my af-
haen de thien penninghen, om de rekeninghe sullen te maken.

A. Ich en sal op thien pen-
ninghen niet gen.

B. Ich sal u betalen met goet goudt, ende ghewtich-
tigd.

A. 'Tis my alleens, 't paepmen is my so goet als 't gout: maer isker, ghy zit te scharp, nochans sood heb ik liever te verlischen, dan u te ontfeggen: ich hope dat ich op een ander hoer een ander dan u ghelyt bed-
wilt sat.

B. Ja ghy hoortmaestich en salu niet latenom aenwader: Ich woude dat ich zenen arbeyder hadde, of zenen drager

or a pack-horse, for I must buy many other things, and my inn is far off.

A. What lack you more?
B. A piece or two of velvet.

A. I have none truly, but go to the next shop at the other side of the street, the man will let you have it better cheap so my sake.

C. Sir, what lack you? Do you seek good velvet, tansie, damask, fustian, worsted, buckram, taffety, or any sort of silk cloth? what will you have? you shall have good cheap.

B. That prentice can talk well: it diligent for his masters profit. Shew me a piece of black velvet.

C. Well, I will. Behold, is it not good, did you ever see the like?

B. Have you not better?

C. Yes forsooth, but it is of a greater price.

B. I care not whatsoever it costeth, if it be good.

C. Here is of the best velvet which you ever did handle.

B. You will make me believe

thou art a knave, war I not here
andere dingen espen ende
mijner herberghs is dertie van
hier.

A. What belieft u meer?
B. Een stuk of twaer stu-
weegs.

A. Ich en hebts selter ghes,
maer gaet in den naesten
winkel op 't ander zijde
hander craten de mansal u
beter koop geden om mij-
ant willie.

C. Alhisa Heere, wat beg-
heert op? Doecht ghy goet
stuweel, satyn, damask, fu-
stian, oesiet, dograen, tafrat,
of eenige sorte van zijden
laken? dat begheert op? men
sal u goede koop geven.

B. Dien leert jonghen han-
tel slappen: hy is warher
om sijns meesters profit.
Toont my een stuk swert
stuweel.

C. Wel schal sal't doen: He-
siet, en ist niet goet, laghopp
opt hulks?

B. En hebbys gheen beter?
C. Ja ich hoor wort, maer
het is van meerder prijs.

B. My en waert niet wat
het kost, soo beter alsi gos-
tij.

C. Dit is van 't bestie stu-
weel dat ghy opt handelde.

B. Ghy willet my wijs
maken.

S lieve so, I have seen better,
and worse too. Do not and
sold it all, I have had the
sight of it.

C. There is no hurt, be
which unfolded it shall
sold it again well: for a
lives pains is not reckone-
d.

B. What shall I pay for
an ell thereof.

C. Twentie Shillings
great.

B. You hold it too high.

C. No truly, for it is not
possible to find better, nei-
ther of a softer colour.

B. You may say what you
will, but I will not give so
much.

C. What will you give
for it? that I may sell, and
may have your handsel. I
hope that you will bring
me good luck.

B. I will give for ief-
veneentien shillings, at one
word? Shall I have it?

C. No truly, I cannot
sell it at that price: you
know it well, one need
not to tell it unto you. It
costeth me more than you
do off me: I should lose
too much.

B. How

makken. Ich heb verzu g-
sien, ende doch sigher. On
onthoudes niet best, ich heb-
ber 't gesichre af gehabt.

C. Daer en lept niet aer,
die 't onthouden heeft sal 't
wel weder vouden: Haben
arbeidt en waer niet geze-
kent.

B. Wat sal my doer af
d'ellie kosten?

C. Twintigh schellingen
g. dor.

B. Ghy lobet ic vele.

C. Ich en do leket, wan-
ken is nietmogelyk dat
men beter soude binden noch
vain schoonet herven.

B. Ghy sult leggen dat ghy
wilt, maer ich en salde los-
bele niet af geben.

C. Wat wilt ghyer dan af
gheven: op dat ich verkoope,
ende dat ich bin u gehan-
gft woerde. Ich hope dat
ghy my geluck sult haen.

B. Ich salder af geben se-
benthien schellingen, met
eenen woerde: sal ich 't
hebben?

C. Neen ghy leket, ich en
match 't voer dien pijn: niet
hell open: ghy weet wel,
men behoeft u niet te leg-
gen. Het kost my meer dan
ghy my hiedt; ich sou te
veel verliesen.

B. My

B. How sell you the two pieces together? and let us make but one word.

C. Will you but one word? you shall pay two and thirty pounds: as much with one word as with an hundred, you shall not abite one mile.

B. No, no, you are too deare: tell me the last word, and do not tarry so long.

C. I have told it you: I am a man of one word: I cannot give it for less, except I wold lose by it.

B. Seeing that you are a man of one word, we must go elsewhere, for you prisest your ware out of reason.

C. Go where it pleasech you, in Gods name seek for your better: I have rather that another do get in it, than that I should lose. But I can assure you of one thing, that if you go to all the thops of Antwerp, you shall not get such a proffer as I offer unto you: notwithstanding if you find no better.

B. So heet loofop de twey stukken t' salmen? ende sal last ons maer een woord maken.

C. En wyllop maer een woord? ghy suiter af betwischen twey-en dertigh pondt: soo veel met een wort als met hondert, ghy en suiter niet een myte afflaen.

B. Neen, neen, ghy zijt te diers: seght my 't laste woerde, ende en last my niet so lange hadden.

C. Mijn heire, ich heet u geseyt: ich ben een man van eenen woerde: ich souest niet min kommen geben, ten ware dat isker aen berlijken woude.

B. Om dat ghy een man van eenen woerde zijt, so moet u my elders gaen, want ghy loeft u ware dage ten de redene.

C. Gaet daer 't u belieft, in Gods name, soecht u better: ich hebbel lieker dat een ander daer aen winns, dan of isker aen verloste. Maer ik han u een dinch verlekeren, dat al waer 't ghy ginghe in alle de wijnchelen van Antwerpen, soo en suldy sulchen aenbieden niet vindhen als ich u doe: nochrans ist dat ghy niet better en vindt.

better when buying again & bindt, too, from the day you know my price. — and when you're gone.

B. Your voice is not for us. B. as men judge on 15. Next us.

C. Well, what your services,
you know, what you have
to do.

B. Welly seeing that we
cannot agree of the price :
God be with you fare well.

6. As your good pleasure, C.4. Wter goedar dellef-
if I shoulder it goe de ale- ten, wasc't dat iels't mocht
sen p' ies, you should have d'oor mindeten patje taken,
it as soon as my man and ghy londer so haest hebben
the woi id, alle for his sake : als pemandt lie weetelt noch
which dach sent you to get ielsden dag gheuen, die
we

D. *Go away, they begone has too long stay.*

C. Let them go, let them run: when they have run themselves weary about the fair, they will be glad to come again.

E.Sir, it seemeth unto
me that the velvet is very
good, if we do refuse it, we
shoul not finde easily much
for that price: let us ask
him, if he will bate the
forty shillings.

B. Shall we take it?   **C. Well, I don't know.**

¶ 1. If you do believe
me; and you will no re-
pent of it.

¶ 2. Ja wj, is dat gelyc wj
gelooft, ende wantal u niet
horen wach.

D. 29 in Wester, sp. ho-
men medlem. C. 29

C. They shall be welcome, if they bring money.

B. I pray you do not
cause us to walk any long
er: will you take thirty
pounds for both the pieces,
without any words more,
and we will tell you money.

c. Truly you are vexed, you care not whether I lose or win, it is all owing to you; now well, well let us measure it.

No, no, I take it as if
you were measured, I trust
you well: hold there is
our money.

C. This old Angel is too
little: this French crown
too light: these pieces of
ten shillings be clipped: this
Ducat is not weight: this
Flemish crown is not
current: this Ryal is of
use gold: this doler is no
good Silver: these Spanish
Rials are made of good but-
ton.

B. You are very difficult in receiving of money, if I had known that, though you had told me your merchandise for twenty pound, verily I would not have desired it.

C-Sir

C. Eng. fulten toefflichom gijn,
is dat sp. ghett bewegen.

B. Ich binde u. en doen
ons niet langer wachten:
willig nemen vertigig punt
hoofd de tweé fluchen, somdat
wiet te hingen, ende wap
sullen u goed tellen.

C. Weber ghp zijt quelltjch,
ghp en geschrif niet oome of
ich heitels of wiene, but ja
n alleen : mi heitels ja
ons meten.

B. **Heen**, neen, ich houdt
hoer gemeten, ich betrouw me
nig wel op u houdt daer ic
u gheit.

C. Deken ouden Angelot
is te kleyne: Dels Donne-
kwone is te liede: Dels
buchen han chien schelten-
gen zijn geelkrogt: Dels
Ducael en is niet gewich-
tig: Dels Haemische kwone
en is niet gangbaer: Dels
Meael is van slerdt gaudit:
Delen Daelder en is ghem-
goet slier: Dels Spanische
Meelen en zijn niet ge-
van altope.

B. Ghp ztjt wel quallijck
en gheit 't auffangen, dat
ich dat geweten, al had ghp
u koopmanschap best
houde hooch geholp worden,
noerwaer ich en louphale niet
wegheert hebben.

C. S. Jin

C. Sir, it is at your choice to take it or leave it; I do not get so much in it that I should take any light money, of which is not currant.

B. Truly I have neither coined nor clipped it.

C. I believe it well, but I cannot help it.

B. Hold there is my purse, pay your self to your content.

C. That is a counterfeite shilling.

B. Nail him to this threshold.

C. It shall be done, bring me an hammer and a nail. I would shue the ears of him which hath coined it, were as well nailed as he is. Sir, it would be no hurt at all. Now, are you contented?

C. Yea Sir, I thank you, spare nothing that I have, as well without money as with money.

B. I thank you Sir. Labourer, take this upon your back, and carry it to my lodgynge.

F. I know not where you do lodgynge Sir.

C. Myn Heere, gheb hem daur, dat te nemen of niet, laten dicht en winnen soodan niet een, dat ich hebbe lieft gelt te nemen, of ongangbaer is.

B. Ich en hebbe schet niet ghemunt noch gelachopt.

C. Ich gelooft wel, maar ich en hant niet gedenken. B. Houwt, daer is mijn bordes, betragt u na u genoegen.

C. Dat is een schellingh die valsch is.

B. Magheit hem aan dien stijl.

C. Het sal gescheiden, brengt my een hamer, ende zenen nagbel. Ich woude dat d' sooren van den genen dien geslagen heeft so wel genageit waer als hy is.

B. Daer en soude niet genaegen zijn. Nu wel, zyden te wieden?

C. Ja ich myn Heere, ich bedanche u, en spaert geen ding dat ich hebbe, so wel sonder ghelt als mit ghelt.

B. Dank hebt Heere. Verbedert, neemt dat op uwen rugghe, ende draget in mijne verberge.

F. Ich en weet niet waer ghetee berbergen zyjt, myn Heere.

B. At the golden Lion,
the Chamber-street, and
told them that they prepare
dinner, for we shall be there
sorely.

C. Shall we buy a baby
two for our children?

E. Buy some for us both.

B. Well, Hostel, shall we
dine?

G. Wash when it pleaseth
you and go sit.

B. Cause our horses to be
sild' d and bridl' d, we ought
to have been two miles
hence.

C. Go to, let us dine
handing. Let us go.

E. Let us have a reckoning
mine Host, what do we
owe?

H. You owe four shillings,
in-pence man and horse.

B. Hold there, are you
intended?

H. Yes Sirs.

B. Where is the maiden?
Hold my love, that is for
your pin-money. Hostler,
bring hither my horse, have
you ordered it well.

I. Yes Sir, he hath wan-
ted nothing.

B. Hold this is your drink
money,

B. In den gouden Leeu, in
de Kamerstraet, ende legt
datmen t'eten gerecht ma-
ke, want wou sullen daer
terfkont zijn.

C. Wullen wou een Poppe-
ken of twee koopen voor
ons kinderen.

E. Kooperet hou ons bedden.

B. Wel, Meerdinne, sullen
wou gaen eten?

G. Getalcht u, als u belieft,
ende gaet eten.

B. Doer ons peerdien za-
deien ende toomen, wou be-
hoorden alreede over twee
mijlen van hier te zijn.

C. Woort laet ons af haen-
ds eten. Laet ons gaen.

E. Laet ons rekenen. Heer
West, wat zjin wou schul-
digh

H. Ghp zijt schuldigh hier
schellingen, ses penninghen
man ende peerd.

B. Houdt daer, zlypp te
breeden?

H. Ja ik myn haerten.

B. Glaet is de maget?
houde myn lief, dat is door
u spel-ghelt. Knecht blengt
hier myn peerd, beddy 't
wel besleit.

I. Ja ik myn haerte, het
en heeft niet ~~mag~~ allen ge-
brak gehad.

B. Krent dat's u drink-
gelt,

mony, as I have promised you, to the end that at another time remember me.

91/ I thank you Sir, you shall find me at all times ready to do you service; spare not the Inn when you come this way, for you shall be as well used and served as in any Inn within Antwerp.

B. I have found it so, I will not for another exchange it.

The Numbers.

One, two, three, four, five, six, seven, eight, nine, ten, eleven, twelve, thirteen, fourteen, fifteen, sixteen, seventeen, eighteen, nineteen, Twenty, one and twenty, two and twenty, three and twenty. Thirty, Forty, Fifty, Sixty, Seventy, Eighty, Ninety, an Hundred, a Thousand, Ten thousand, an hundred thousand, a Million.

The days of the Week.

Sunday, Munday, Tues-day — Wed-

gelt soe Ick u beloofthebbt op dat ghy mijader op ander tijc gedachtengh zult.

I. Ick dank u myn Heer ghy sult my altijc becrep binden, och u dienst te doen; spaect de herberge niet als ghy hier door komt, want ghy sullen too wel getrouwende ghebient worden, als in eenige herberge die in Antwerpen sy.

B. Ick heb so gebonden, Ick en salse om een ander niet veranderen.

Het Ghetal.

Een, twe, drie, hiet, blis, ses, seben, acht, negden, thien, elbe, twaighe, dertien, heertien, blyfien, sessien, sebentien, achtien, neghentien, Twintigh, een-en twintigh, twe-en twintigh, dan-en twintigh, Dertigh, Clerigh, Wijstigh, Twaighe, Esbentigh, Tachtentigh, Tengentigh, Donder, Dufsent, Thien duplant, Donder duplant, 20 milloen.

De daghen van der Week.

Mondagh, 2. Agustagh, Dingl.

Wednesday, Thursday,
Friday, Saturday.

A Week, a day, eight
days, fifteen days, a month,
year, an half year, a st. m.

want for to learn to make
reform Letters. &c.

Die 11 A letter to write to my
Friend.

The superscription.
This Letter be given to my
beloved Father, Peter of
Barlaimont, dwelling
at Antwerp in the
High-street, next
to the golden
Shield.

Right honourable wort-
thy, and beloved Fa-
ther, I recommend me right-
ly, to your good grace,
and also in like manner to
my dearly beloved mother:
I understand that I am in
good prosperity, God be-
praised: but know also lo-
ving Father that I have
great desire to know how
it is with you, for I have
written you two or three
letters, but I have not yet
received

Dingloagh, Moenagh,
Dundragh, Ardragh,
Glenaragh.

20 *Scatologia* 2000

an Urhe, einen Tag,

acht daagen, vijsien daagen,
een maand, een jaer, een
half jaer, enen termynd.

Om te leeren maken
Missiven. &c.

Een Missive om te schrijven
aan eenigen Vriend.

Het Opschrifte.
Desen Brief zy ghegeven aen
m. j. bewinde Vader Pieret
van Barlaimont, woonen-
det Antwerpen in de
Hooghstraet, dieſe
den Gulden
Schildt.

Ster eerweerde en
welbeminde Waterlich
ghedied my sest vortmoeide
Hiech in u goede grasse ende
ich noch vsgeltier tot mijne
sese beminde Water: weet
dat ich ben in goeden voort-
spoede. Godt ly geloof: maer
weet noch lieve Water dat
ich grote begeerte hebbe
te weten dor dat niet u is,
want ich hebbe u gelycne-
ben twes of vels blyden,
maer leken hebbe noch gery-
antwoort

received an answer, whereof I greatly marvel, not knowing how that may come. Therefore have I great care for you, greatly fearing that some misfortune is befallen to you.

I pray you then my loving Father, that you will not leave me any longer in this care: but I pray you, of all the love that you have towards me that it please you to write unto me of your estate by the bringer of these, or by the first that you shall find.

Also, understand loving Father, that I have great need of three or four gilders for to help me in my need: I pray you that you will send me them by the bringer of these: and do not think that I spend my money unprofitably, for I will make you account of all the money that you have sent me.

May it please you also of your good grace, to recommend me to all our friends. Nothing else at this time, but that God vouchsafe through his mercy to give you

antwoord offangen, wod af ich leet verwondert ben niet wetende hoe dat he kommen mach. Daerom hebbe ich grote sooghe woog u grotelijcks veresende dat enigen te genpoet u aen gekomen sy.

Ich biddde u van mijn lieb vader, dat ghy my niet te wile langher laten in den saege: meer ich biddde u op alle de liefs die ghy toe my heft, dat u blyve my te schrijven van uwen staet by den brynger van dezen of by den eersten die ghy vindens hult.

Item, weet lieve vader, dat ich hebbe groetelijcks van voene deel of vier gildens, om my te helpen in mijnen noot: ich biddde u dat ghy me my senden wou by den brynger van dezen ende en wile niet meypun dat ich mij aghelt beter onnuttelijck, want ich sal rekeninge doen van alle hu ghelit dat ghy my heft ghesonden.

W sal noch belieben dat uwe goede gracie my tegesyden tot alle onse vrienden, vaders, moeders, op deelijkt van dat Godt belieben doot sijn baemherigheyt, alij

you alwaies his favourable grace.

By me John of Barlaimont, your humble Son, dwelling at Bruges, upon the market at the Crown.

The first day of May, in the year of our Lord, a thousand five hundred sixty and five.

Alwaies ready to your service.

Answer.

MY beloved Son, I have received the tenth day of May your letter, written the first of the aforesaid: by the which I understand that you be in health, the which pleaseth me well, and that you have great desire to know how it is with us.

Also that you sent me two or three letters: but know for certain that I have received none other but this last. I would have written oftener unto you, but I could meet with no messengers, by whom I might send safely and conveniently to you; neither had

altijt te geben sijn goedertieren gracie.

By my Jan van Barlaimont, uwen ootmoedigben sone, woonende te Brugghe op de markt in de Kroone.

Den eersten dag May, in't Jaer ons Heerten, duysent vijfhondert vijf-en-tighe.

Altijt berept tot uwen dienstie.

Antwoorde.

MIjn bewindte Sonne, ik hebbe antfanghen den eersten dagh May uwen brieft, geschreven den eersten vander voorseyde: by den welcken ik hebbe herstaen, dat ghy gesont zijt, het welcke my behaeglijck is, ende dat ghy hebt groote begheerte te weten hoe 't met ons is.

Mocht dat ghy my gesonden hebte twes of drie brieven: maer weest verseker dat ik geene als dese leste ontfangen hebbe: Ick soude meat malen aen u geschreven hebben, maer konde gheen hode binden met wie ick sekerlijck en bequaemlijck aen u konde senden,

G

oock

had I indeed any needful matter to write unto you of. As touching our estate it is no worse than formerly, we are in good health, blessed be God: your mother indeed hath been sick two or three daies of late, but is through the mercy of God now well recovered again. I send you now by this messenger and friend four gold guldens, according to your desire, but take heed that you spend them not vainly: for it would be ill done of you to cast that lightly away, which I your poor Father have earned with the sweat of my brows. Follow your busines well, be diligent in your studies, seek to give content to them that have the over-light over you, and above all things labour to please God Almighty, which you shall the better do, if you avoid evil company. You have begun reasonably well, but that profiteth not if you do not

volharden

persevere

oock hadde ik in waerheit niet nootsarkelijc aen u te schrijven. Wegheens onsen standt ten is Godt los niet ergher als voer desen, wop sijn Godt los in goede gesontheydt. Tis waer, u moeder heeft onlangs t'wee of drey daghen sick gheweest; maer is nu door de genade Godes wederom volkommen gelont. Het brenghet veles onsen broudt sende Ich u volghens u versoeck, vier goutguldens, maer siet toe dat ghy die niet onnuttelijc hertest: want het soude qualijc van u ghebaen sijn, het gheene lichtbeerdeelijc te verwaerpen, dat ik u arme Wader met het sweet mijns aensichts verdiest hebbe. Heent uwe saeken wel waer, weest eerstlich in 't leeren, tracht die grene te vergenoegen die d' op'sicht over u hebben, en boven alle dingen, arbeyt den Almachtighen Godt te behagen, het welke ghy te beter sult konnen doen so ghy quart geselschap schuwt. Ghy hebt redelijcke wel begonnen, maer das sal u niet woordeelijc sijn inden ghy niet en volghet. Tot welcken zyn-

voordeel - ij

percyvere. To which end I
pray God bleis you. All
your friends with us do re-
member their loves to you.
So I rest,

Your loving Father,
B. B.

From one friend to another, in way of advice
about sale and return
of goods.

Loiring friend Mr. P. af-
ter salutations. &c. I
give you to know that I
have sent you by I. N. ma-
ster of the Elisabeth of
London, who is now bound
for Holland, and to set sail
within two daies if God
permitt, the several goods
mentioned in the bill of
lading here inclosed, which
I pray you receive for my
use, and let this be your
sufficient order and advice
to sell and dispose of them
for me with all fidelity. And
make returns to me in Si-
gars or Indicoes, or To-
bacco, or French wines,

de ich Godt bidden sal dat
hy u wyl segenen. Wie uwe
vrienden ontrent ons groet-
ten u. Hiermee blijvende.

W. Weminde Vader,
W. W.

Van eenen vrient aen den
anderen, raedt ghevende
weghens het verkoopen en
weder keeringe van go-
deren.

W. Verde vriende. 29.
Dina groetenisse etc.
Ick laet u. i. weten dat
per I. N. schipper vanden
Elisabeth van Londen, die
tegenwoordigh nae Hollant
meent te zygen, en so het
Godt toelast, binnen twe
of dyp daghen meent te her-
trecken. Ick aen u. i. de her-
scheiden goederen in dese in-
geslotene cognoslement ver-
baelt, gesonden hebbe, u. i.
betsorckende die mynen-
halden te willen ontfangen,
en laet desen eens genoeg-
samz vader ende raedt sijn
om die booz myn te verco-
pen en in alle ghetrouwig-
heyt te besteden. En doet 2
myn wederkeeringhe in
Duyckeren, of Indigo, of
Tabask, of France wullen.

52

16

X verkoopen

or bever Hars and Books,
as you can best be able to
accommodate your self for
mine Advantage, paying
your self all charges and
factorage concerning them.
I have also charged you
with a bill of exchange, to
pay to Mr N. at double u-
lance three hundred pounds
sterling. If you please to
accept it and pay him, you
shall do me a favour, and
if the former goods sent
you be not yet sold, or a-
mount not to so much, I
shall make it good to you
when and howsoever you
please to charge me with it
or any part that you come
short. For news we have
none at present. Farewell.

Your loving friend
I. K.

An Obligation for Debt.

I C. R of Amsterdam Inn-
keeper, Acknowledge
and confess by these pre-
sents to be indebted to the
worshipful L. H. of the
same city merchant, or
the bearer hereof, the sum
of five hundred guldens at
tweety stuuyvers a piece,
and that for a parcel of
Burdeaux wines bought of
him, and receyved to my
cong

of beider hoeden, en boeken,
soo als ghy best tot mynen
voordael te rechte sult kon-
nen kommen, u selfs betalende
voor alle de onkosten en fa-
ctorage die aangaende gedaen.
Ik hebbe u. l. oock belast
met een wissel brief van dyp
hondert ponden statiner te
betalen gen M. N. op dub-
bel usance. So dat u. l. be-
lieft aen te nemen geschier
mp vrientschap, en indien de
goederen voor desen ghe-
sonden noch onverkocht sijn,
of so veel niet en bedraghen,
sal ichet u. l. waderom goede
doen wanneer in op wat
wisse u. l. mp daet mede ge-
lieft te belasten, of soo veel
als u. l. te kost sult komen.
Alsouws hebben wptegen-
woordigh geen. Waert wel.

Een Obligatie van Schulde.

I C. R. Herbergier in
Amsterdam, bekennende
belijde naits desen schuldig
te wesen den eerstamen L.
H. koopman der selverstede,
of den vreugher desen, de
somme van vijf hondert gul-
dens tot 20 stuuyvers 't stuk,
ende dat ter saecke van een
partijtje Bordeauxse wijn
van hem ghekocht ende tot
mijn genoegen ontfangen:
belo-

content: promising to pay the said sum at May next coming. And for the same I bind my person and goods present and to come. Renouncing all helps and benefits of law any wise contrary hereunto, and particularly telling the law, that general renunciation is of no value, except that the special go before. In witness of the truth, I have subscribed this in Amsterdam this fifteenth of September, 1646.

By me C. R.

gelobende de selue somme te May sene komende te betalen. Ende daer voor verbinde ick mijnen persoon enhe goeden tegenwoer- dighende toekomende, ont- leggen alle behulpselen ende voordeelen, van rech- ten, desen eenighins tegen- stijdende, ende bysonder den rechte leggende, dat ghe- meyngs ontlegginghe van geender weerdien en is, ten zp dat de bysonderen bos- gas. In kennis der waer- heyt, hebbe ick dit onder- teekent binnen Amsterdam desen viijftenden Septem- ber, 1646.

By me C. R.

An Acquittance for Debt.

I. B. dwelling at Bru- ges, acknowledge and confess by these presents to have received of I. G. dwelling at Antwerp, the summe of ten guldens of twenty stuvers a piece, which I lent him (or which he was indebted to me) whereof I have lost the ob- ligation, which was dated the tenth day of April, in the year 1644. Of which sum

Quijt-Scheldinghe voor een schuld.

I. B. woonende te Brugge behenne endt belijde mitg desen van I. G. woonende tot Ant- werpen ontfangen te heb- ben de somme van thien guldens van twintigh stu- vers 't stuk die ick hem geleent hadde (oft die hy my schuldigh is ghetrouwel) waer van ick de obligatie verloren hebbe dat op heu- tienden dagh Aprilis in 't jaer 1644, gedateert was. X

G 3 1646
waardel.

sum, and of all other debts
which he hath owed me to
this day, I hold my self well
satisfied, and acquit him
of all. In witness whereof
I have hereunto set my
sign manual in Bruges, the
fift of September, 1646.

A. B.

Wooz welcke somme ende
wooz alle andere die hy my
tot mi tot schuldbig is ge-
weegsigh op holdaen houde,
ende hem van alles quijt-
scheide. In kenniss der
waerheyt heb ich mijn
handt teeken hier onder ge-
steldt binnen Brugge den
vijfden Septemb. 1646.

A. B.

Answerr.

Mr. G. L. is pleased to
pay to Mag. G. or to the
bearer hereof four hundred
and fifty guldens, and
it will be as satisfactory
as paid to my self. In
Amsterdam, 11 Septemb.
1646.

Een ghele bewij.

Mr. G. L. u. l. geliebe-
den Dr. H. G. of aen theo-
der deses te betalen diec
hondert vijftig gulden en
het sal u. l. teghens op hooz
goede betalinghe verstre-
ken. In Amsterdam, den
11 Sept. 1646.

FINIS.

THE VOCABULARY.

A little Vocabulary of
divers familiar things,
very necessary to be
known.

Een kleine Vocabulaer
van diversche gemeyne
dingen, zeer bequaen
gekent te werden.

Of the Body.

The Body, her lichaem.
the life, her leven.
the soul, de ziele.
the blood, her bloet.
the head, her hooft.
the face, her Aensicht.
the brain, de breyn.
the hair, her hayr.
the hair of the chin, her hayr
vande kinne.
the forehead, her voor-hooft.
the ears, de Ooren.
the cheeks, de kaecken.
the eyes, de Oogen.
the eye brows, de wijn-brau-
wen.
the eye-lids, de Ooghe schee-
len.
a nose, de neuse.
a mouth, den mondt.
a tongue, de tonge.

the teeth, de tanden.
the throat, de keele.
the neck, den halse.
the back, de rugghe.
the shoulders, de schouders.
the arms, de armen.
the elbow, de elleboge.
the right arm, de rechter arm.
the hand, de handt.
the right hand, de rechter-
handt.
the left hand, de slinker-
handt.
the fist, de vuyste.
the heart, her herte.
the stomach, de maghe.
the breast, de borste.
the skin, her vel.
the belly, den buyck.
the guts, de darmen.
the reins, de nieren.
the thighs, de diegen.
the buttocks, de billen.
the breech, den aers.

The Vocabulary.

the knees, de knien.
 the legs, de beenen.
 the bones, de beenderen.
 the flesh, het vleysch.
 the feet, de voeten.
 the toes of my feet, de teenen
     van mijn voeten.
 the fingers of my hands, de
     vingeren van mijn handen.
 the heel, de hiele.
 the thumb, den duym.
 the great toe, de groote teen.
 the nails, de nagelen.
 the palm of the hand, het
     slach vande hande.
 the bottom of the foot, het
     onderste vande voet.
 the shin, de schene.
 a vein, een ader.
 the joints of the fingers, de
     ledekins vande vingeren.
 the navel, den navel.
 the gums, het tant-vleisch.
 the palate of the mouth, den
     verhemelsel vande mondte.
 the bladder, de blaese.
 a fart, een scheer.
 a fizzle, een yccste.

Of Cloathing.

MY shirt, mijne hembe.
 my waist-coat, mijne
     hembe-rock.
 my half shirt, mijne half-
     hembe.

my doublet, mijn wambain.
 the sleeves, de mouwen.
 my breeches, mijne broeck.
 my drawers, mijne under-
     broeck.
 my stockings, mijne koussen.
 my socks, mijne socken.
 your linnen socks, u linwate-
     socken.
 your woollen socks, u wol-
     socken.
 my worsted stockings, mijne say-
     ette coussen.
 my spainish leather shoo's, mijne
     spaens-leer schoenen.
 my neat-leather shoo's, mijne
     dreegh-leer schoenen.
 my spanish-leather slippers,
     mijne spaens-leer, mylen.
 my shoo-lings, mijne schoe-
     linten.
 my hat, mijne hoer.
 my hatband, mijne hoer-bandt.
 my night-cap, mijne nacht-
     mutse.
 my linnen cap, mijne linwate
     mutse.
 your head-brush, u hoofd-bor-
     stel.
 my horn-comb, mijne horen
     kam.
 my box-comb, mijne palm-
     houte kam.
 my Ivory comb, mijne Ivoire
     kam.
 my comb case, mijne kam-cafel.
 your bodkin, u priem.

Schaer, Scheer

my scissers, mijn schartie.
 my shooing-born, mijn aen-trecker.
 your pen-knife, u pen-mes.
 my inkhorn, mijn int-koker.
 Ink, int.
 writing-paper, schrijf-papier.
 spainish wax, spaens lack.
 a needle, thread, and thimble.
 een naelde, gaers, en vinger-hoet.
 my cloak, mijn mantel.
 your sword, u swert.
 my boots, mijn leerzen.
 my spurs, mijn sporen.
 my linnen, mijn linwaer.
 your bands, u omme slagen.
 my cuffs, mijn pinjetten.
 your handkerchief, u neut-doeck.
 my gloves, mijn handtschoenen.
 black silk stockings, zwarte zijde couffen.
 white, red, green, yellow,
 blew, flesh-colour, wit,
 roodt, groen, gheel, blaw,
 vleisch-colour.
 lemon colour, lemoen couleur.
 sea green, zee-groen.
 light green, light groen.
 N sad green, donker groen.
 grass green, gras groen.
 purple colour, purper couleur.
 scarlet colour, scarlaken couleur.
 light russet, light graw.
 sad russet, doncker graw.
 laarlen.

Of the times, and Holidays.

A Year, een jaer.
 a montb, een maende.
 a day, een dagh.
 a week, een weke.
 a fortnight, vierbien-agen.
 the spring, de lente.
 the summer, de zomer.
 harvest, oogst.
 autumn, het na-jacr.
 winter, winter.
 Christmass, Chorfmis.
 Easter, Paeschen.
 Pentecost, Pinkster.
 S. John Baptis, S. Jan Bap.
 Michaelmas, S. Machiel.
 S. Andrew, S. Andre.
 Lent, Vasten.

Things belonging to the Chamber.

A Feather-bed, een pluym-bed.
 the bolster and cushions, de bulster en cussens.
 the sheets, de lakens.
 the coverlets, het deksel-k.
 the curtains, de gordinen.
 the chamber-pot, de water pot.
 a candlestick, een kandelaer.

geandele, een keersie.
the snuffers, de snuyter.
the warming-pow, de vier-panne.
a seat, een setel.
a stool, een stoele.
a table, een tafel.
the carpet, de raffter-cleer.
the looking-glaſs, de spie-gel.
the inkhorn, de inckr pot.
the brush, de borſtel.
the bellows, de blaesbalgh.
the fire-shovel, de vierscoppe.
the tangs, de tange.
wood, hout.

Things belonging to the Table.

Where is the Table-cloth?
lay the cloth, Waer is de Amelaken? deckt de tafel.
Where are the napkins? waer zynde servetten?
bring plates, brengt talioren.
give bitter knives, gheeft bier messen.
Where be the forks? waer zynde vorken?
bring spoons, brengt lepels.
Where is the salt? waer is het sout?
bring salt, brengt sout.
bring water, brengt water.
Let me wash the hands, laet

ons de handen wassen.
where are the glasses? waer zijn de glasen.
bring new bread, brengt new gebacken broot.
also fresh butter, also versche boter.
old cheese, oude kaes.
give me white wine, gheeft my w't wijn.
I will have clares, Iek will roode wijn hebben.
Spanish wijn, Spaens wijn.
Muscadine, Muscadelle-wijn.

Sorts of Men.

A **N old man**, Een ouer man.
a strong man, een sterck man.
a stout man, een klack man.
a valiant man, een couragious man.
a brave man, een treffelick man.
a civil man, een modeſt man.
an honest man, een eerlick man.
a little old man, een ouer man-neken.
a gentle young man, een edel jongek man.
a fair young man, een schoen jongek man.
a lover, een minnaer.
a very young woman, een minnaer.

minnaer.

The Vocabulary.

geer jonge vrouwe.
a fair woman, een schoone vrouw.
widow, een weduwe.
a bachelor, een jongh man.
a young daughter, een jonge dochter.
a young daughter, een jonge meijken. +
a very crost maid, een zeer modest magt.
a toothless old woman, een tandeloze oude vrouw.
an ill-favored old woman, een wanschapen oude vrouw.
a little old woman, een kleijn vrouwken.

Things of the Garden.

Colly flowers, Blom kolen.
cabbage, kolen.
spinage, spinage.
asparagus, espenges.
Artichokes, Hertichoken.
lettuce, latou.
white succory, witte succory.
muskmelons, milioenen.
pompions, pompoenen.
cucumbers, kumkumbers.
green peas, groete erwitten.
beans, boonens.
radish, radizien.

Sorts of Flesh.

Boil'd beef, gezoden vleisch.

rosted veal, gebraden halfs-vleisch.

boil'd mutton, gekochte schape-vleisch.

boil'd pork, gekochte speck.

the flesh of a fay, haek in an oven.

the flesh of a Doe in a Parby.

the vleisch van een beest in een pastey.

a roasted Lamb, een gebraden Lam.

the flesh of a Kid, het vleisch van een geitje.

Cows flesh, het vleisch van een Bock.

the flesh of a Cow, Kocye vleisch.

the flesh of a Steer, Rande vleisch.

the flesh of a sheep, schape-vleisch.

a Turkey-cock, een calcoen-sen haen.

a capon, een capoen.

a hen, een hinsie.

a goose, een gans.

a duck, een endt.

a pheasant, een pheasant.

meisje

The Vocabulary

a partridge, een partijze.
a turkey-bess, een calcoense
hinne.
a pigeon, een duyve.
a chicken, een kiecken.

Injurious Names,

Rogue, Schelm.
traitor, traidor.
a thief, een dief.
a robber upon the high way,
- een struick rover.
a robber, een rover.
a cuspurso, een busse snijder.
a treacherous man, een ver-

X
ravelick man.
an unfortunate man, een un-
geluckigh man.

Z
a bold fellow, een stout kaerl.
a buggerer, een bruyer.
a pander or ruffian, een fielt.
a cuckold, een horen beest.
a vagabond, een deughniet.
a whoremaster, een hoereer-
ster.
an Ass, een esel.

a tier, een leugenaer.
a ruff man, een overhaaligh
- man.
a lazy person, een leuy
mensch.
a drunkard, een drunkaert.
an atheist, een atheist.
a cursing man, een slim' man.
an envying man, een wrack

gierigh man, greven.
a covetous man, een gierigh
man.
a miserable man, een elend
digh man.
a glutton, een gulzigart.
a slanderer, een schelder.
an unbeliever, een ungelo-
vige.

an uxorius fall, een undanck-
baer.

The names of the Months.

January, January.

February, February.

March, Meert.

April, April.

May, Mey.

June, Junij.

July, Julij.

August, Augustij.

September, September.

October, October.

November, November.

December, December.

GOD, GÖDT.

the heaven, den hemel;

the sea, de zee.

the sun, de zonne.

the moon, de maene.

the stars, de sterren.

The

verraadelyk

The four Elements and other words.

---

the air, de lucht.
the earth, de aerde.
the water, het water.
the fire, het vier.
the thunder, het donder.
it thunders, het donderd.
it lightens, het weerlight.
a flash of fire, een vlamme viers.
hail, hagel.
it hails, het hagelt.
it rains, het regent.
it rains, heeft geregent.
it is cloudy, het is wolkach-
tigh.
it is clear weather, het is
claeer weder.
dry, droogh.
mist, vochtigh.
wet, nar.
a mist, een miste.
dew, daw.
fair weather, schoon weder.
bad weather, quaet weder.
cold, kout.   quaete
hot, heet.
slippery, gladt.
ice, iec.
frozen, gevrozen.
thaw'd, doy.   dooijen
dusty, vuyl.   to thauw

the morning, den morgen.
the evening, den avont.
the night, den nacht.
break of day, dage raede.
it snoweth, het snewt.
snow, sneew.
bath snowed, heeft gesneud.

Of the four principal winds.

the east wind, de ooste windt.
the south wind, de zuyt
windt.
the north wind, de noord
windt.
the west wind, de west windt.

The five Senses.

the sight, het gezicht.
tast, de smaeck.
bearing, het gehoor.
smelling, de rencke.
feeling, ende het ghevoek.

Of the Country.

A meadow, een weyde.
fair meadows, een schoone
weyde.
a field, een veldt.
the fields, de velden.

a ~~cherry~~-tree, een kers-boom.
a ~~cherry~~-tree, een vijge-boom.
a ~~apple~~-tree, een appel-boom.
a ~~apple~~-tree, een peer-boom.
a ~~apple~~-tree, een peer-boom.
a park, een perck.
grass, gras.
hay, hoy.
stroy, stroy.
oats, havér.
grass, graen.
wheat, terwe.
tis, rugge.

a smith, een smit.
a goldsmith, een gout smit.
a gun smith, een bus-maker.
a sword-maker, een swert-vaeer.
a shoe-maker, een schoe-maker.
a tailour, een kleer-makes.
a baker, een backer.
a brewer, een brauwer.
a butcher, een vleisch-houwer.

Of Metals.

Gold, goudt.
silver, silver.
tin, bleck.
iron, yler.
lead, loot.
brass, gheel-koper.
a needle, een naelde.
a pin, een spelle.

Copper.

Of Wood.

A Beam, een balck.
a board, een berde.
a staff, een staf.
a pike, een pycke.
a table, een tafel.
a bedstead, een koetsie.
a ferm, een bancke.
a stool, een stocel.

Of Cities.

a City, een stadt.
suburbs, blyten-stade.
the walls, de muren.
the trench, de gracht.
a draw-bridge, een up-ha-lende-brugge.
a town, een dorpe.
a little town, een dorpkēn.
a village, een vleck.
a valley, een valley. *valey*

a handcrafts men.
a metselaer, een metselaer.
a statyn, wercker.

Of Beasts.

A *N Oxe*, een osse.
a cow, een koe.
a calf, een calfe.
a sheep, een scaep.
a goat, een boek.
a kid, een boxken.
a lamb, een lam.
a hog, een vercken.
a hart, een hert.
an ape, een ape.
a horse, een paert.
a colt, een cache l.
a mare, een merry.
an ass, een ezel.
a wolf, een wolf.
a dog, een hond.
an elephant, een olifant.
a camel, een kamel.
a lion, een leeuw.
a fox, een vos.
a tiger, een tijger.
a cat, een katte.

Of winged Fowl.

A *N Eagle*, een arent.
a falcon, een valck.
a crow, een kraeyc.
a cuckow, een koeckotek.
a crane, een craene.
a partridge, een partrize.
a pheasant, een feysant.

a peacock, een pauw.
a swan, een swane.
a goose, een gans.
a duck, een endr.
a hen, een hinnie.
a cock, een haen;

Of small living Creatures.

A *Louse*, een luy.
a flea, een vloy.
wall lice, waegh-luyfeng
a fly, een vlyge.
a bee, een bee.
a wasp, een wespe.
a frog, een vorsch.
a toad, een padde.
a rat, een ratte.
a mouse, een muys.
a mole, een molle.
a pismire, een mier.
worms, wormen.
a spider, een spinne.
a grasshopper, een sprin
haen.
a serpent, een serpant.
an Eel, een palinck.
a lobster, een kreeft.
a crab, een crabbe.
an adder, een adder.

1. hand, een sware.
2. hand, een ellen.
3. hand, een vullen, een pack-na-
4. hand, een spae.
5. hand, een piecke.
6. hand, een halbert, een halbert.
7. hand, een of shears, een schaer.
8. hand, een scheer-mes.
9. hand, een pistol.
10. hand-piece, een storm-
hott.

Hand de regentia
1783.

1783.

FINIS.

1783.

